

Jaarverslag

Stichting Pensioenfonds
KLM-Cabinepersoneel

06

Voorwoord

Het Pensioenfonds heeft in 2006 enkele grote slagen moeten maken. In het kader van het kabinetsbeleid gericht op vergroting van de arbeidsparticipatie, zijn in 2005 de mogelijkheden tot vervroegde pensionering wettelijk ingeperkt. Als gevolg hiervan moest het Fonds de in 2004 ingevoerde pensioenregeling opnieuw – en ingrijpend – aanpassen. Begin 2006 is gestart met de invoering van deze nieuwe pensioenregeling en de communicatie naar deelnemers. In december 2006 is de invoering afgerond met verzending van een pensioenoverzicht op basis van de nieuwe regeling aan de deelnemers. Het Bestuur realiseert zich dat deze informatie in de beleving van veel deelnemers laat was, zeker omdat bij deelnemers door steeds wijzigende regelgeving al verschillende jaren onzekerheid bestaat. Voor deelnemers is niet zichtbaar dat de invoering van een nieuwe regeling een complexe en majeure operatie is, die veel inspanningen en tijd kost. Het Bestuur heeft de deelnemers op de hoogte gehouden van de vorderingen.

Met de in het eerste kwartaal van 2007 verzonden pensioenoverzicht volgens het nieuwe uniforme model en de terbeschikkingstelling van een pensioenplanner op de website van het Fonds, verwacht het Bestuur een goede inhaalslag te hebben gemaakt. Deelnemers beschikken nu over een actueel pensioenoverzicht en kunnen op eenvoudige wijze zelf hun pensioenmogelijkheden doorrekenen.

De aandacht van het Bestuur blijft ook in 2007 en volgende jaren gericht op goede communicatie met de deelnemers en gepensioneerden. Zo wordt bijvoorbeeld gestart met speciale informatiebijeenkomsten voor deelnemers die aan de vooravond van hun pensionering staan. Verder is de inzet om de informatie toegankelijker en meer op het individu gericht te maken.

Als onderdeel van de invoering van de nieuwe pensioenregeling is het Bestuur in 2006 gestart met een studie naar de financiering van de pensioenregeling op lange termijn. Dit is nodig om de financiële opzet van het Fonds in overeenstemming te brengen met de nieuwe Pensioenwet, die op 1 januari 2007 in werking is getreden.

Voor 2007 staat voorts op de rol dat de wijze waarop het Fonds wordt bestuurd verandert. Ook dit houdt verband met de nieuwe Pensioenwet, die pensioenfondsen verplicht te voorzien in een formele structuur voor verantwoording aan de belanghebbenden bij het Fonds en intern toezicht op het Bestuur. Als eerste stap zal het Bestuur in 2007 een Verantwoordingsorgaan oprichten, waarin vertegenwoordigers van de werknemers, pensioengerechtigden en de werkgever zitting hebben. Vanaf 2008 legt het Bestuur jaarlijks aan het Verantwoordingsorgaan verantwoording af over het gevoerde beleid. Door deze ontwikkelingen heeft het Bestuur besloten voorlopig af te zien van het eerdere voornemen om een Deelnemersraad op te richten.

Het Fonds heeft over 2006 een uitstekend resultaat gerealiseerd. Het totaalrendement bedraagt 11,8% en het vermogen is met EUR 183 miljoen toegenomen. Ultimo 2006 bedroeg het vermogen van het pensioenfonds EUR 1,2 miljard en de (nominale marktwaarde) dekkingsgraad 181%. Hiermee verkeert het Fonds in een goede uitgangspositie voor de komende jaren. Het Bestuur zal zich ervoor inzetten om deze solide financiële positie van het Fonds te handhaven en deelnemers en gepensioneerden een hoge zekerheid te blijven bieden.

Tot besluit wil het Bestuur zijn dank uitspreken voor al diegenen die zich in het afgelopen jaar hebben ingezet voor het Fonds.

Amstelveen, 4 juni 2007

Dave del Canho
vice-voorzitter, werkgever

Eugène van Halder
vice-voorzitter, werknemers

Inhoudsopgave

4 Personalia

6 Algemeen

- 6 Doelstelling
- 6 Producten van het Pensioenfonds
- 8 Kenmerken van het Pensioenfonds

11 Kerncijfers

13 Bestuursverslag

- 15 Externe ontwikkelingen
- 18 Algemeen Bestuurlijke Zaken
- 28 Pensioenontwikkelingen in het Fonds
- 30 Beleggingen van het Fonds
- 34 Actuarieel verslag

41 Jaarrekening

- 43 Balans per 31 december
- 44 Rekening van baten en lasten
- 45 Kasstroomoverzicht
- 46 Toelichting algemeen
- 52 Toelichting op de Balans
- 64 Toelichting op de Rekening van baten en lasten

73 Overige gegevens

- 73 Financiële opzet
- 73 Verdeling van de Rekening van baten en lasten
- 74 Actuariële verklaring
- 76 Accountantsverklaring

79 Bijlagen

- 80 Deelnemersbestand
- 82 Ontwikkelingen 1997 – 2006

Personalia

stand per 4 juni 2007

Bestuur

Voorzitter

Drs. D.J.D. Dees

Leden

Mevrouw P.J.G. van den Berk
 Drs. D. del Canho, vice-voorzitter
 J.W.M. Dekker
 E.J.J.A. van Halder, vice-voorzitter
 Mevrouw mr. M.I. Kartman
 Mevrouw mr. A.P.T.M. de Wolf

Plaatsvervangende leden

Mevrouw mr. N.F.M.M. Tilli
 P.M. Schelvis RA
 A.W. Gerritsma
 A.N.C. Volkerts
 Drs. G. Woelders RC
 R.C. Koster

Algemeen secretariaat

Drs. E.J.J. Voorhoeve, algemeen secretaris
 Mr. O.P. Hogeland, adjunct secretaris

Compliance officer

Drs. D.J.D. Dees

Beleggings-

adviescommissie

Voorzitter

J. Vroegop

Leden

Prof. dr. C.E. Beckers
 Prof. dr. P.M.A. Eichholtz
 Prof. dr. H.G. Eijgenhuijsen
 Drs. J. Mensonides

Toehoorders

Drs. D. del Canho
 E.J.J.A. van Halder

Audit Committee

Voorzitter

P.M. Schelvis RA

Leden

R.C. Koster

P.A. van Gent, Algemeen Pensioen-
fonds KLM

Ir. A. Oudshoorn, Pensioenfonds

Vliegend Personeel KLM

Overige deelnemersMr. drs. T.G.A. Keijzers RBA,
uitvoeringsorganisatieDrs. E.J.J. Voorhoeve,
uitvoeringsorganisatie**Accountant**

KPMG ACCOUNTANTS N.V., Amstelveen

Actuaris

MERCER Certificering BV, Amstelveen

Uitvoeringsorganisatie

Blue Sky Group B.V., Amstelveen

Algemeen

Doelstelling

Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel stelt zich ten doel het efficiënt en effectief uitvoeren van adequate en moderne pensioenregelingen, zoals die zijn overeengekomen tussen de partijen in het arbeidsvoorwaardelijk overleg. Het Bestuur voert hiertoe een solide financieel beleid en toetst of afspraken in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving.

Producten van het

Pensioenfonds De pensioenregeling geldt voor alle medewerkers in een cabinefunctie met een onder de CAO voor KLM-Cabinepersoneel dan wel voor cabinepersoneel in dienst bij KLM city-hopper B.V. vallend arbeidscontract, met uitzondering van assistent pursers, pursers en senior pursers die tot het zogeheten Kerncorps Cabinepersoneel behoren. De deelnemers nemen een deel van de financiering voor hun rekening via een deelnemersbijdrage.

De pensioenregeling kent sinds 1 januari 2006 de volgende producten:

- > **Ouderdomspensioen** is in de eindloonregeling gebaseerd op het laatstverdiende salaris en het aantal jaren deelnemerstijd. Het ouderdomspensioen bedraagt voor ieder deelnemersjaar 1,4% van de netto pensioengrondslag¹⁾ zoals die geldt op 1 januari van het jaar waarin de deelnemer KLM/KLC verlaat. In de middelloonregeling is het ouderdomspensioen gebaseerd op het gemiddelde salaris tijdens de loopbaan en het aantal deelnemersjaren en bedraagt voor ieder deelnemersjaar 1,57% van de netto pensioengrondslag zoals die geldt op 1 januari van het betrokken jaar.
In de eindloonregeling wordt de bruto pensioengrondslag²⁾ verhoogd met 4½% in verband met pensioenopbouw over de eindejaarsuitkering en een forfaitair percentage (van 4%) in verband met opbouw over de variabele winstuitkering.
In de middelloonregeling wordt de bruto pensioengrondslag verhoogd met 4½% in verband met pensioenopbouw over de eindejaarsuitkering en verhoogd met de in het vorig jaar uitgekeerde variabele winstuitkering. Voor deelnemers die hebben gekozen voor een vaste winstuitkering geldt in de middelloonregeling een andere bruto pensioengrondslag, namelijk: 13,96 x het maandsalaris van de deelnemer (inclusief eventuele leeftijdstoelage), zoals vastgesteld per 1 januari van het betreffende jaar, uitgaande van een volledige baan.
- > **Normpensioendatum** is de 60ste verjaardag. De deelnemers kunnen binnen bepaalde grenzen kiezen wanneer zij met pensioen gaan. De vroegst mogelijke pensioendatum is de 50ste verjaardag. Ook is het mogelijk om later met pensioen te gaan, maar uiterlijk op de leeftijd van 65 jaar.
- > **Deeltijdpensioen** houdt in dat de deelnemer het ouderdomspensioen gedeeltelijk laat ingaan. Het deeltijdpensioenpercentage en het deeltijdpercentage voor het gedeelte dat de deelnemer bij KLM/KLC in dienst blijft, mogen samen maximaal het percentage bedragen waarvoor de deelnemer in dienst is bij KLM/KLC. Deeltijdpensioen kan

¹⁾ De netto pensioengrondslag is de bruto pensioengrondslag minus de franchise. De franchise is het deel waarover geen

pensioen wordt opgebouwd in verband met de AOW-uitkering vanaf 65 jaar.

²⁾ De bruto pensioengrondslag is gelijk aan twaalf keer het salaris bij een volledige baan (inclusief leeftijdstoelage)

vermeerderd met 8% vakantietoelage.

ingaan tussen leeftijd 50 en 65. Voor het gedeelte dat de deelnemer bij KLM/KLC in dienst blijft, wordt de opbouw van het pensioen voortgezet.

- > **Facultatief nabestaandenpensioen** is tijdens het deelnemerschap op risicobasis verzekerd. Elke deelnemer die zijn huwelijk of geregistreerd partnerschap bij KLM gemeld heeft of die een door KLM/KLC erkend samenlevingsverband heeft, is voor dit zogeheten facultatieve nabestaandenpensioen verzekerd. De deelnemer en de partner kunnen samen besluiten dat dit niet (langer) het geval hoeft te zijn. Voor dit pensioen wordt een extra deelnemersbijdrage gerekend.
Het facultatieve nabestaandenpensioen bedraagt in de eindloonregeling dan wel de middelloonregeling 86% respectievelijk 77% van het ouderdompensioen dat de deelnemer kan opbouwen als deze tot zijn of haar 60ste aan de pensioenregeling deelneemt.
- > **Uitgesteld nabestaandenpensioen** komt tot uitkering bij overlijden na de pensioendatum. Dit nabestaandenpensioen bedraagt in de eindloonregeling per deelnemersjaar 1,4% van de laatste netto pensioengrondslag.
In de middelloonregeling bedraagt het uitgesteld nabestaandenpensioen per deelnemersjaar 1,57% van de in het betreffende deelnemersjaar geldende netto pensioengrondslag.
- > **Wezenpensioen** wordt uitgekeerd aan kinderen tot de 18-jarige leeftijd, of bij het volgen van een opleiding waarvoor recht op studiefinanciering bestaat, tot de 25-jarige leeftijd. Voor ieder kind is het wezenpensioen 20% van het (bereikbare) ouderdompensioen.
- > **Invaliditeitspensioen** gaat in de regel in na twee jaar arbeidsongeschiktheid. Het pensioen wordt uitgekeerd zolang de arbeidsongeschiktheid duurt, maar uiterlijk tot de normpensioendatum. Dit is de eerste dag van de maand waarin de deelnemer 60 jaar wordt.
- > **Aanvullend pensioen** gaf mogelijkheden om het ouderdompensioen en het uitgesteld nabestaandenpensioen op grond van het Reglement Pensioensparen op het fiscaal maximaal toegestane niveau te brengen.
Vanwege het ontbreken van fiscale ruimte heeft het Fonds besloten om de arbeidsvoorwaardelijke partijen in overweging te geven deze regeling op te heffen.
- > **Netto Aanvullende Pensioenregeling (NAP)** vult het ouderdompensioen uit de basispensioenregeling aan met extra levenslang ouderdompensioen vanaf een standaardleeftijd van 60 jaar. Deelname aan de NAP is verplicht. Deelnemers betalen een extra premie die wordt ingehouden op het netto loon. Over het te zijner tijd uit te keren pensioen is geen loonbelasting verschuldigd. De rechthebbende dient ieder jaar de waarde van het NAP-pensioen voor de inkomstenbelasting op te geven in Box 3 ter vaststelling van de (eventueel) verschuldigde vermogensrendementsheffing.

Kenmerken van het

Pensioenfonds **Gehanteerd pensioensysteem**

De pensioenregeling van het Fonds kent twee pensioensystemen, te weten een eindloon- en een middelloonregeling.

De eindloonregeling is een systeem van pensioenopbouw waarbij de hoogte van het ouderdomspensioen wordt gebaseerd op het laatst verdiende salaris. De eindloonregeling is vastgelegd in Pensioenreglement 2006 A.

De middelloonregeling is een systeem van pensioenopbouw waarbij de hoogte van het ouderdomspensioen wordt gebaseerd op het gemiddeld over de gehele loopbaan verdiende salaris. De middelloonregeling is vastgelegd in Pensioenreglement 2006 B. De middelloonregeling is van toepassing op werknemers die in 2006 gebruik hebben gemaakt van de eenmalige keuzemogelijkheid voor deze regeling.

Indexering

Indexering tijdens dienstverband

Indexering is de verhoging van het pensioen in verband met gestegen lonen. Het opgebouwde pensioen van deelnemers in de eindloonregeling wordt niet geïndexeerd. De pensioenopbouw in de eindloonregeling is gebaseerd op het laatst verdiende salaris. De stijging van de lonen is daarom al in het pensioen verwerkt. Op deze wijze behoudt het pensioen zijn waarde en hoeft er tijdens het dienstverband geen indexatie plaats te vinden.

Voor deelnemers aan de middelloonregeling beslist het Fonds jaarlijks of het opgebouwde pensioen per 1 januari wordt aangepast op basis van het percentage van de algemene loonrondes volgens de CAO's voor het KLM-Cabinepersoneel. Deze indexatie is uiterlijk tot 1 januari 2008 onvoorwaardelijk.

Het opgebouwde NAP-pensioen wordt tijdens het deelnemerschap jaarlijks aangepast aan de algemene loonontwikkeling voor het cabinepersoneel. Deze indexering is voorwaardelijk. Er bestaat geen recht op indexering van het opgebouwde NAP-pensioen. Het Bestuur van het Fonds beslist jaarlijks of en in hoeverre indexatie plaatsvindt.

Indexering na einde dienstverband

Het Fonds streeft ernaar de ingegane pensioenen en de premievrije aanspraken op pensioen in zowel de middelloon- als de eindloonregeling te beschermen tegen inflatie. Indien en voor zover de middelen van het Fonds daartoe naar het oordeel van het Bestuur toereikend zijn, worden de ingegane pensioenen en de premievrije aanspraken op pensioen jaarlijks per 1 januari verhoogd op basis van de prijsindex³⁾. Deze indexering is voorwaardelijk. Er bestaat geen recht op indexatie en het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst indexatie zal plaatsvinden. Een besluit om in enig jaar indexatie te verlenen vormt geen garantie voor in toekomstige jaren te verlenen indexaties.

³⁾ Het prijsindexcijfer is de index van het CBS van de reeks afgeleide Consumentenprijs Index

(CPI) alle huishoudens, met als basisjaar 2000.

De ingegane NAP-pensioenen en de premievrije aanspraken op NAP-pensioen worden jaarlijks verhoogd op basis van de procentuele ontwikkeling van het prijsindexcijfer. Er bestaat geen recht op indexatie. Het Bestuur van het Fonds beslist jaarlijks of en in hoeverre het NAP-pensioen wordt geïndexeerd.

Organisatie

Het Fonds heeft de juridische vorm van een Stichting en wordt bestuurd door een Bestuur. Binnen het Fonds bepaalt het Bestuur als hoogste orgaan het beleid. Het Bestuur is bevoegd tot het nemen van besluiten die betrekking hebben op het Fonds en de daarmee verbonden handelingen.

Het Bestuur bestaat uit zes leden, van wie drie namens de werknemers en drie namens KLM. Het Bestuur heeft buiten zijn midden een voorzitter benoemd, die de vergaderingen leidt en de zorgvuldigheid van de besluitvorming bewaakt. Het Bestuur benoemt een werknemerslid en een werkgeverslid tot vice-voorzitters. Volgens de vaste vergadercyclus vinden per jaar vijf bestuursvergaderingen plaats.

Ter voorbereiding op de besluitvorming in de bestuursvergaderingen kent het Fonds een aantal bestuurscommissies en werkgroepen. Ook voor de uitvoering of uitwerking van besluiten kunnen commissies of werkgroepen worden ingesteld.

Het Bestuur wordt bij zijn beleidsbepaling voor beleggingen geadviseerd door een Beleggingsadviescommissie. Deze Commissie bestaat uit externe deskundigen. Leden van het Bestuur nemen als toehoorder deel aan de vergaderingen van de Beleggingsadviescommissie. Deze Commissie vergadert viermaal per jaar.

Het Fonds heeft een Audit Committee, dat de beheersmaatregelen in opzet en werking beoordeelt en onderzoek en beleidsontwikkeling verricht op het terrein van de interne beheersing van het Fonds.

Voor het ontwikkelen van het communicatiebeleid en het als klankbord begeleiden van de uitvoering hiervan kent het Bestuur een Werkgroep communicatie. In deze Werkgroep hebben enkele leden van het Bestuur zitting.

De Werkgroep uitvoeringscontracten is een gezamenlijke werkgroep van de Besturen van de KLM Pensioenfondsen en de uitvoeringsorganisatie. Hierin wordt overleg gevoerd over de relatie tussen het Fonds en de uitvoeringsorganisatie zoals die is vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst. In dit overleg komt ook de jaarlijkse vergoeding aan de orde.

In het kader van medezeggenschap kent het Fonds een Deelnemersvergadering. Dit is een vergadering van het Bestuur met de deelnemers en de gepensioneerden. In deze vergadering doet het Bestuur verslag van het gevoerde beleid en de behaalde resultaten in het voorgaande kalenderjaar. Dit gebeurt op basis van het jaarverslag van het Fonds. Daarnaast kunnen zowel het Bestuur als de deelnemers onderwerpen van algemeen belang aan de orde stellen. Als het Bestuur vanwege de financiële positie van het Fonds zou moeten besluiten tot verlaging van rechten, is het verplicht advies te vragen aan de Deelnemersvergadering. Gezien de goede financiële positie van het Fonds heeft deze situatie zich nooit voorgedaan. Volgens de Statuten van het Fonds vindt deze vergadering ten minste eenmaal per jaar plaats.

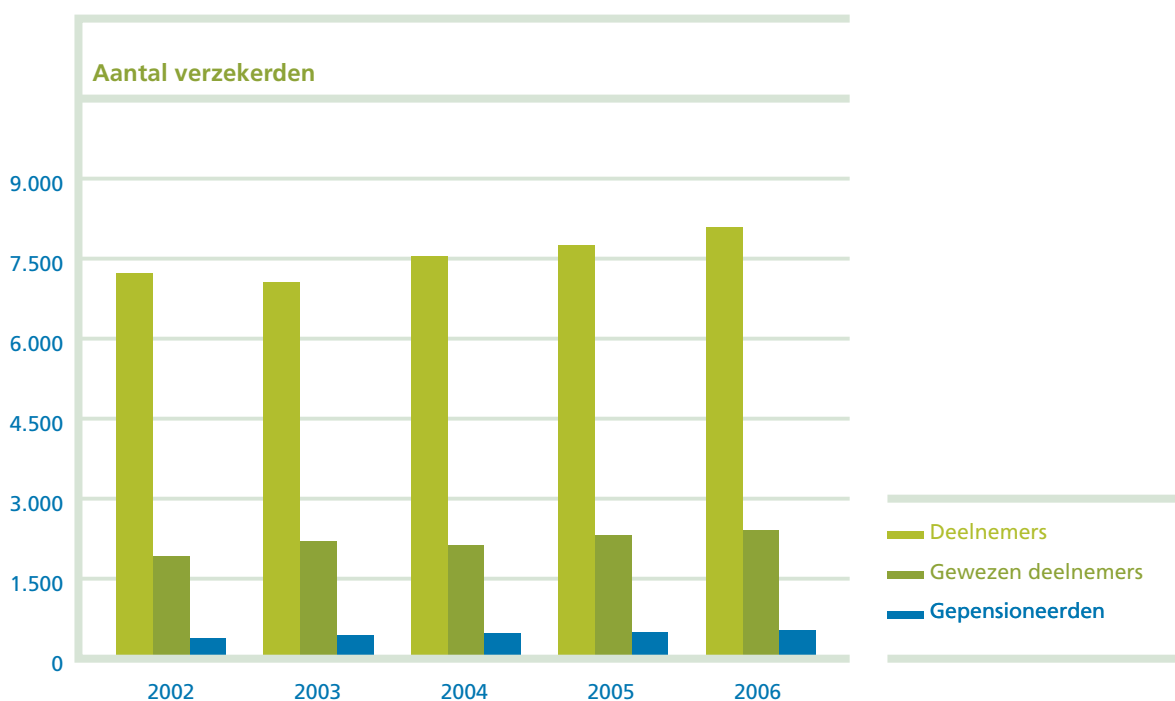
Het Fonds heeft KPMG ACCOUNTANTS N.V. als externe accountant en MERCER Certificering BV als externe actuaaris aangesteld.

De uitvoering van de taken van het Fonds is uitbesteed aan Blue Sky Group B.V. Deze uitvoeringsorganisatie handelt op basis van mandaten en een marktconform service level agreement. Het Fonds is medeaandeelhouder van de uitvoeringsorganisatie. Het Bestuur heeft de directeur en een lid van het managementteam van de uitvoeringsorganisatie benoemd tot titulair directeur en secretaris van het Fonds.

Kerncijfers

11

(bedragen in EUR miljoenen)	2006	2005
Pensioenen		
Aantal deelnemers	8.094	7.752
Aantal gewezen deelnemers (premievrijen)	2.413	2.312
Aantal gepensioneerden	526	497
Premies	42,2	50,7
Pensioenuitkeringen	4,4	3,8
Voorziening pensioenverplichtingen	666,1	636,9
Beleggingen		
Vastgoed	137,9	87,9
Aandelen	613,6	587,8
Vastrentende waarden	455,4	393,9
Overig	15,0	- 31,1
Totaal	1.221,9	1.038,5
Totaalrendement	11,8%	15,9%
Vijfjaars gemiddeld totaalrendement	8,8%	5,6%
Tienjaars gemiddeld totaalrendement	8,4%	8,8%

Bestuursverslag

Stichting Pensioenfonds
KLM-Cabinepersoneel

1

Externe ontwikkelingen

Financiële markten

Om een indruk te geven van de wereldeconomie wordt gekeken naar groei, het beleid van de centrale banken en inflatie. De Europese economie heeft in 2006 een relatief sterk herstel doorgemaakt. In de eurozone kwam de groei in 2006 uit op 2,7%. Dankzij voldoende vraag naar Europese goederen vanuit de opkomende markten werd het herstel niet gehinderd door de groeivertraging in de Verenigde Staten in de tweede helft van 2006. Voor de Europese Centrale Bank was dit aanleiding om de rente verder te verhogen met 1,25 procentpunt tot 3,5%, mede omdat de geldgroei hoog bleef.

De verwachtingen voor Japan waren in 2006 hoog gespannen. Hoewel de economie aan de beterende hand is na meer dan vijftien jaar ondermaatse groei, was het groeitempo teleurstellend. Desondanks kwam de Japanse centrale bank medio 2006 met een eerste renteverhoging. Daarna moest de bank noodgedwongen wederom pauzeren met het verkrappende beleid.

De economische groei in de opkomende landen was opnieuw hoog. Beleggers waren bang voor een terugval van de Chinese groei, maar deze bleef achterwege door de hoge investeringsgroei in het voorafgaande jaar. In 2006 kwam de groei opnieuw boven de 10% uit. Daarnaast was er sprake van een versnelling van de groei in andere landen. Zo is in India de groei in 2006 tot boven de 9% gestegen.

De grondstofproducerende landen ondervonden weinig hinder van de geleidelijke correctie van verschillende grondstofprijzen. Verder speelde in 2006 de inflatieangst weer even op. Als we vijftien jaar terugkijken, is de inflatie goed in toom gebleven. Zelfs de fors gestegen grondstofprijzen hebben niet tot een loon-prijsspiraal geleid.

Vastgoed

Het jaar 2006 is voor de beleggingscategorie vastgoed een zeer positief jaar geweest, zowel voor de publieke als de private markt. Er was een grote vraag vanuit institutionele beleggers. Daarnaast hebben overnames door private equity-partijen binnen de publieke markten een positieve invloed gehad.

De marktfundamenten zijn in 2006 verbeterd. Binnen de verhuurmarkten in Europa en de Verenigde Staten steeg de vraag naar verhuurbare ruimten meer dan het aanbod. Dit geldt in het bijzonder voor de commerciële sectoren. De leegstand nam over het gehele jaar dan ook geleidelijk af. De winkelmarkt was voortdurend stabiel positief. De huurwoningenmarkt in de Verenigde Staten heeft een verbetering laten zien, zodat er weer ruimte is voor huurverhogingen.

Aandelen

Het jaar 2006 was het vierde jaar op rij met een uitstekend rendement voor aandelen. De MSCI-wereldindex, die een indicatie geeft voor het wereldwijde aandelenrendement, behaalde een rendement van 17%. De ontwikkelde markten bleven duidelijk achter bij de opkomende markten. Small caps deden het zowel in Europa als in de Verenigde Staten

beter dan large caps. Small caps renderen daarmee al een aantal jaren beter, vooral binnen Europa. Op het tweede kwartaal na droegen alle kwartalen bij aan het positieve jaarrendement.

Vastrentende waarden

De rente op nominale staatsobligaties is zowel in Europa als in de Verenigde Staten in 2006 opgelopen. De rente op nominale staatsobligaties in de eurozone liep op van 3,3% naar 4,0%. Ook de gemiddelde reële rente van de Global Inflation Linked Bonds-portefeuille is opgelopen van 1,6% naar 1,9%. De verwachting dat de meer risicovolle bedrijfsobligaties wat achter zouden blijven in 2006 kwam niet uit. Beleggers zijn nog steeds bereid extra risico te lopen en daarvoor een bescheiden extra vergoeding te ontvangen. Bedrijfsobligaties in het algemeen en de Amerikaanse high yield bonds in het bijzonder waren hierdoor de best renderende beleggingscategorieën van de vastrentende portefeuille. Net als in de voorgaande jaren was het rendement op de portefeuille met schuldpapier van de opkomende markten weer uitstekend.

Valuta's

De Amerikaanse dollar liet in het verslagjaar een opmerkelijke koersdaling zien. De daling was het grootst tegenover de euro. De euro steeg ten opzichte van de dollar met 11%. Aan het einde van het jaar noteerde de euro 1,33 ten opzichte van 1,18 aan het begin. De koersdaling van de dollar ten opzichte van het Britse pond bedroeg 8%. De euro en het pond bleven redelijk stabiel ten opzichte van elkaar. Dat gold niet voor de Japanse yen. Die verloor ten opzichte van de euro bijna 12% van zijn waarde.

Pensioenwet

In december 2006 heeft de Eerste Kamer ter vervanging van de Pensioen- en spaarfondsenwet het wetsvoorstel voor de nieuwe Pensioenwet aangenomen. Dit was nodig vanwege de vele ontwikkelingen die zich de afgelopen decennia hebben voorgedaan. De inwerkingtreding van de Pensioenwet en het overgangsrecht zijn geregeld in de Invoeringswet Pensioenwet.

Enkele bepalingen zijn per 1 januari 2007 in werking getreden, zoals:

- > de bepalingen van het Financieel Toetsingskader (FTK) op grond waarvan een pensioenfonds zijn verplichtingen op marktwaarde dient te waarderen en een kostendekkende premie moet berekenen;
- > de bepalingen over medezeggenschap;
- > de afkoopbepalingen op grond waarvan een pensioenuitvoerder het recht heeft om twee jaar na beëindiging van de deelneming de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemer af te kopen. Deze gelden alleen als de premievrije pensioenaanspraak op de reguliere pensioendatum een ouderdomspensioen van minder dan EUR 400 per jaar zou opleveren.

Het merendeel van de bepalingen van de nieuwe Pensioenwet treedt op 1 januari 2008 in werking. Dit betreft onder andere de volgende verplichtingen:

- > in de pensioenregeling moet worden vastgelegd of het een uitkerings-, kapitaal- of premieovereenkomst betreft;
- > een pensioenfonds dient met de aangesloten werkgever een uitvoeringsovereenkomst te sluiten die in de plaats komt van de financieringsovereenkomst;
- > pensioenuitvoerders krijgen te maken met een aantal nieuwe informatieverplichtingen. Zo moet binnen drie maanden na opname in de pensioenregeling een startbrief aan de deelnemer worden uitgereikt met daarin informatie over de inhoud van de pensioenregeling. Jaarlijks moeten de deelnemers een pensioenoverzicht ontvangen volgens het vastgestelde model van het Uniform Pensioenoverzicht. Gewezen deelnemers dienen eens in de vijf jaar een overzicht te ontvangen van hun opgebouwd pensioen met informatie over de toeslagregeling. Alle informatie over een voorwaardelijke toeslagverlening moet een wettelijke voorwaardelijkheidsverklaring bevatten;
- > pensioenfondsen moeten de principes voor goed pensioenfondsbestuur (pension fund governance) hebben ingevoerd. Deze Principes omvatten onder andere het instellen van een verantwoordingsorgaan en het inrichten van een systeem van intern toezicht.

Governance en medezeggenschap

In de Pensioenwet is een wettelijke basis gelegd voor het naleven van een code voor goed bestuur. Na invoering van de Pensioenwet heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) de Principes voor goed pensioenfondsbestuur aangewezen als de door pensioenfondsen na te leven code. De Principes hebben ten doel het pensioenfondsbestuur op een hoger plan te brengen. Door het vaststellen van principes, zonder het voorschrijven van gedetailleerde regels, krijgt de sector de kans door zelfregulering ‘pension fund governance’ die vorm te geven, die het meeste recht doet aan de eigen identiteit van het individuele (ondernemings)pensioenfonds.

Voor een deel betreffen de Principes zaken die bij goed georganiseerde pensioenfondsen al geregeld zijn. Nieuw zijn echter de instelling van een verantwoordingsorgaan en het inrichten van het intern toezicht. Met het invoeren van intern toezicht en formele verantwoording aan belanghebbenden wordt beoogd ook bij pensioenfondsen tot adequate krachtenverdeling en ‘checks & balances’ te komen. Een en ander dient de kwaliteit en transparantie van de besturing en het beleid te verhogen.

In de Pensioenwet zijn bepalingen opgenomen over de wijze van benoeming van bestuursleden namens de werknemers en namens de gepensioneerden en de rechtsbescherming van leden van de nieuwe governanceorganen. Ook heeft het verantwoordingsorgaan het recht de Ondernemingskamer te verzoeken een onderzoek in te stellen naar de gang van zaken bij een pensioenfonds of het functioneren van een pensioenfondsbestuur.

In het eindtraject van de Pensioenwet heeft de minister gevolg gegeven aan het verzoek van de Stichting van de Arbeid (STAR) en het Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO) om ook de medezeggenschap een wettelijke basis te geven. Dit heeft ertoe geleid dat een aantal afspraken uit het Medezeggenschapsconvenant is opgenomen in de wet. Op grond van de wet moeten pensioenfondsen in 2007 overgaan tot instelling van bestuursvertegenwoordiging van gepensioneerden of instelling van een deelnemersraad. De keuze tussen deze vormen van medezeggenschap moet worden gebaseerd op een schriftelijke raadpleging onder de gepensioneerden, waarbij de uitkomst bindend is als ten minste 50% van de gepensioneerden reageert. Als de bestaande medezeggenschap al is gebaseerd op een raadpleging is dit niet van toepassing. Verder hoeft een pensioenfonds niet te voorzien in medezeggenschap van gepensioneerden als het aantal gepensioneerden minder bedraagt dan 1.000 of minder bedraagt dan 10% van het totaal aantal deelnemers en gepensioneerden. Andere convenantsafspraken uit de wet betreffen de faciliteiten van een deelnemersraad en de zeteltoedeling bij bestuursparticipatie van gepensioneerden.

Algemeen

Bestuurlijke Zaken Bestuursamenstelling

Op 1 januari 2006 is de heer D.J.D. Dees in functie getreden als voorzitter van het Fonds. Per april 2006 is de heer D.B.M. Nijssen teruggetreden als bestuurslid. De hierdoor ontstane vacature is per 1 januari 2007 ingevuld door mevrouw M.I. Kartman.

De zittende bestuursleden zijn met ingang van 1 januari 2007 herbenoemd voor de zittingstermijn 2007 – 2010. De benoeming van de werknemersleden van het Bestuur geschiedt op basis van verkiezing door de deelnemers. Bij aanvang van de nieuwe zittingstermijn is de heer Dees herbenoemd tot voorzitter en de heren D. del Canho en E.J.J.A van Halder tot vice-voorzitters van het Fonds.

Het Bestuur dankt de heer Nijssen voor zijn werkzaamheden voor het Fonds.

Bestuursactiviteiten

Het Bestuur is in 2006 zesmaal in vergadering bijeen gekomen. Overeenkomstig de beleidscyclus van het Bestuur zijn in de verschillende bestuursvergaderingen de vaste onderwerpen behandeld, zoals het beleggingsplan 2006 – 2007, het jaarverslag 2005, het communicatiejaarplan 2007, de indexatie, de periodieke uitvoeringsrapportages en de uitvoeringskosten. Aan de hand van verschillende periodieke rapportages heeft het Bestuur de financiële positie van het Fonds, de beleggingsperformance en de juistheid en de kwaliteit van de uitvoering van de uitbestede activiteiten nauwlettend gevolgd. Het Bestuur is per kwartaal zowel op basis van geldende regelgeving als op basis van marktwaardewaardeering op de hoogte gebracht van de financiële positie van het Fonds. Verder heeft het Bestuur zich bezig gehouden met de governance van het Pensioenfonds en de toekomstige

invulling van medezeggenschap van deelnemers en gepensioneerden, mede als gevolg van de Pensioenwet.

Het Bestuur heeft veel aandacht besteed aan de implementatie van de nieuwe pensioenregeling en de communicatie daarover naar de deelnemers. De voortgang hiervan is per vergadering gevolgd en bewaakt. De uitvoering van de communicatie is voorts intensief begeleid door een bestuurlijke commissie. Andere belangrijke onderwerpen in het verslagjaar waren de formele vaststelling, na een zeer lang arbeidsvoorwaardelijk voortraject, van de NAP-regeling en de start van een Asset Liability Management (ALM)-studie gericht op de financiering van de (nieuwe) pensioenregeling en de invoering van het FTK. Deze studie kon pas in gang worden gezet nadat de nieuwe pensioenregeling in de administratie was ingevoerd. Ultimo 2006 was de studie nog niet afgerond. De planning is om in de eerste helft van 2007 een beslisdocument met beleidsopties vast te stellen en in te brengen in het arbeidsvoorwaardelijk overleg. Anders dan gebruikelijk zijn er nog geen arbeidsvoorwaardelijke kaders, mede door verschillende organisatorische redenen bij de overlegpartijen. In afwachting van een definitieve financieringsopzet heeft het Bestuur voor 2007 een tijdelijke premie bepaald.

In de Deelnemersvergadering van 2006 is voornamelijk stilgestaan bij de invoering van de nieuwe pensioenregeling en de ontwikkelingen rond medezeggenschap en governance. Daarnaast is het jaarverslag over 2005 behandeld.

De Beleggingsadviescommissie heeft het Bestuur in het verslagjaar geadviseerd over verschillende onderwerpen, waaronder het jaarlijkse beleggingsplan en enkele verbeteringen van de strategische allocatie. Verder is aan de hand van periodieke rapportages de performance gevolgd en geanalyseerd. Ook is in het verslagjaar het actief beleggingsbeleid en de toegevoegde waarde hiervan aan de orde geweest.

Het Audit Committee heeft in 2006 de nodige aandacht besteed aan de SAS70-rapportages. Andere gespreksonderwerpen in het verslagjaar waren het jaarwerk, de managementletter van de accountant, het problemmanagement en het kwaliteitsmanagement van de uitvoeringsorganisatie. Verder heeft het Audit Committee stilgestaan bij de naleving van de wet- en regelgeving en de waarborging van de kwaliteit van de aanspraakverlening en communicatie daarover. Het Bestuur heeft besloten om vanaf 2007 ook direct te participeren in het Audit Committee. De heer R.C. Koster is benoemd tot lid namens het Fonds.

De Werkgroep communicatie is in het verslagjaar betrokken geweest bij de ontwikkeling van het communicatiemateriaal voor de nieuwe pensioenregeling. Verder heeft de Werkgroep zich bezig gehouden met de ontwikkeling van de pensioenplanner, het pensioenoverzicht en het communicatiejaarplan.

In de tweede helft van 2006 is ter begeleiding van de ALM-studie een ALM-commissie ingesteld.

De Werkgroep uitvoeringscontracten heeft overleg gevoerd over de nieuwe uitvoeringscontracten en de ontwikkeling van een nieuw financieel model.

Medezeggenschap

Medezeggenschap is een belangrijk onderwerp geweest in het verslagjaar. In 2005 heeft het Bestuur het principebesluit genomen in de loop van 2006 een deelnemersraad op te richten. Hiermee wilde het Bestuur inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen over betrokkenheid van gepensioneerden, ook al is het aantal gepensioneerden bij het Fonds nog gering. Tevens was een belangrijke overweging dat bij het Bestuur behoefte bestond aan een gestructureerd en formeel overleg met de belanghebbenden, zeker in tijden van verandering en onzekerheid.

Na het principebesluit over de instelling van een deelnemersraad hebben zich verschillende externe ontwikkelingen voorgedaan die aanleiding hebben gegeven tot bijstelling van het besluit in de tweede helft van 2006. De totstandkoming van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur en de wettelijke verankering in de Pensioenwet, hadden tot gevolg dat het Fonds in ieder geval een verantwoordingsorgaan moet instellen. In dit orgaan zijn de werkgever, werknemers en gepensioneerden in gelijke aantallen vertegenwoordigd. Deze ontwikkeling heeft geleid tot de vraag in hoeverre in de nieuwe context een deelnemersraad voldoende toegevoegde waarde heeft, mede omdat vanwege de getalsverhoudingen de deelnemersraad nagenoeg geheel uit werknemers zou bestaan, die ook in het Bestuur en op termijn ook in het verantwoordingsorgaan zijn vertegenwoordigd. Ook voor gepensioneerden lijkt het verantwoordingsorgaan een beter platform te bieden dan een enkele zetel in een deelnemersraad. Deze overwegingen en het feit dat het Fonds door de getalsverhoudingen is vrijgesteld van de wettelijke verplichting tot het instellen van medezeggenschap voor gepensioneerden, hebben geleid tot het besluit om vooralsnog af te zien van instelling van een deelnemersraad. In plaats daarvan wil het Bestuur zich richten op een kwalitatief goede invulling van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur.

Goed pensioenfondsbestuur

Een goede besturing van het Pensioenfonds en duidelijkheid voor de belanghebbenden is al vele jaren een belangrijk aandachtspunt van het Bestuur. In het huidige besturingsmodel functioneren naast het Bestuur, met een onafhankelijke voorzitter, een Beleggingsadviescommissie met externe deskundigen, een Audit Committee, een uitvoeringsorganisatie en externe adviseurs. Daarnaast heeft het Fonds een Deelnemersvergadering waarin het Bestuur het jaarverslag bespreekt en vragen van deelnemers beantwoordt. Met deze opzet is naar de mening van het Bestuur voorzien in adequate 'checks and balances'. Als gevolg van

de invoering van de Pensioenwet en de Principes voor goed pensioenfondsbestuur komt in 2007 verandering in dit besturingsmodel.

Nieuw besturingsmodel

Eind 2006 heeft het Bestuur een plan van aanpak vastgesteld voor de uitvoering van de wettelijke bepalingen over governance en medezeggenschap. Uit de Pensioenwet en Principes vloeit voort dat een verantwoordingsorgaan moet worden ingesteld en voorzien moet worden in intern toezicht op het Bestuur. In het eerste kwartaal van 2007 is gestart met de uitwerking van het verantwoordingsorgaan. Medio 2007 wordt ook de vormgeving van het interne toezicht ter hand genomen. De planning is erop gericht het nieuwe model in het laatste kwartaal van 2007 in te voeren.

Deskundigheid

De deskundigheid van leden van het Bestuur en andere organen van het Fonds is van oudsher een belangrijk aandachtspunt. Deskundigheidsbevordering vindt op verschillende manieren plaats. In vergaderingen wordt tijd ingeruimd voor scholing op specifieke onderwerpen. Daarnaast worden aparte, interne en externe bijeenkomsten georganiseerd en worden bestuursleden en leden van andere organen in de gelegenheid gesteld individueel deel te nemen aan opleidingen. In 2006 hebben bestuursleden deelgenomen aan kennisbijeenkomsten van de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (OPF) en aan educatieve seminars van de eigen uitvoeringsorganisatie. Onderwerpen die aan de orde zijn gekomen zijn de Pensioenwet, de vergrijzingsproblematiek, de interne beheersing en de kwaliteit van de uitvoering.

De deskundigheidsbevordering vindt plaats op basis van een Deskundigheidsplan, dat periodiek wordt geëvalueerd.

Integriteit

Op het Bestuur is een gedragscode van toepassing die aansluit bij de door de pensioen-koepels ontwikkelde modelgedragscode. De externe voorzitter van het Fonds treedt tevens op als Compliance officer.

Evaluatie

Het Bestuur evalueert periodiek de deskundigheid. Voornemen voor 2006 was om te starten met een periodieke evaluatie van het eigen functioneren. Door andere prioriteiten is dit voornemen aangehouden. Wel heeft het Bestuur in het kader van de discussie over goed pensioenfondsbestuur in september 2006 met behulp van een externe partij een zogenoemde governance self assessment uitgevoerd. Aan de hand van een enquête onder de bestuursleden is gesproken over thema's als deskundigheid, interne beheersing, cultuur en de relatie met de uitvoeringsorganisatie. Doelstelling van zo'n assessment is om zelf te onderzoeken en te benoemen wat beter zou kunnen. Het assessment heeft mede aanleiding

gegeven tot nadere reflectie op de eigen werkwijze, met onder meer als uitkomst de wens om als Bestuur of delen van het Bestuur vaker bijeen te komen en meer tijd te nemen om onderwerpen uit te diepen. Streven is om hieraan in 2007 invulling te geven.

Transparantie

Via het periodiek Focus, de website en berichten in interne KLM-publicaties worden de deelnemers en de gepensioneerden van het Fonds geïnformeerd over ontwikkelingen, beleidsbeslissingen en uitvoeringszaken. Via het jaarverslag vindt verantwoording over het gevoerde beleid plaats. De belangrijkste zaken uit het voorgaande jaar worden toegelicht in een speciale jaarverslageditie van Focus. In 2006 is gestart met het opnemen van informatie over het bestuursbeleid op de website en het inzichtelijker maken van de bestuurlijke organisatie en de verschillende verantwoordelijkheden. Onderdeel van deze aanpassing is de introductie van een apart mailadres, waarmee belanghebbenden vragen of opmerkingen direct aan het Bestuur kunnen richten. Bestuursleden zijn in hun dagelijkse functie binnen de onderneming ook direct aanspreekbaar voor deelnemers en gepensioneerden.

Toezicht

Het Bestuur onderschrijft de noodzaak van goed extern toezicht op de pensioensector en hecht in dat verband waarde aan een goede, open relatie met de toezichthouder(s). Het Bestuur stelt regelmatig contact met De Nederlandsche Bank (DNB) op prijs. In september 2006 heeft een zogenoemd periodiek overleg plaatsgevonden tussen een delegatie van het Bestuur en de verantwoordelijke toezichtsfunctionarissen van DNB. In een periodiek overleg staan de fondsspecifieke zaken voorop. Zo is gesproken over de samenstelling van het Bestuur, de financiële positie van het Fonds, de nieuwe pensioenregeling, het beleggingsbeleid, de voorbereidingen op de Pensioenwet en het FTK, de interne beheersing en pension fund governance. Verder hebben er briefwisselingen plaatsgevonden naar aanleiding van toegezonden fondsdocumenten en zijn verschillende informatieverzoeken beantwoord. Het Fonds valt in een groep van 75 grote pensioenfondsen waarop DNB intensiever toezicht houdt. Het Fonds heeft, naast de reguliere rapportages, periodiek informatie over de dekkingsgraden verstrekt en geparticipeerd in het jaarlijkse onderzoek naar de ontwikkeling van de premie en de indexatie.

Overeenkomstig de wettelijke verplichtingen zijn wijzigingen van het pensioenreglement en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), het jaarverslag 2005, de Staten 2005 en de kwartaalrapportages verstrekt. Verder is DNB eind 2006 geïnformeerd over het geplande traject voor de financiering.

Met ingang van 2007 heeft DNB de kwartaalrapportages en de jaarstaten aangepast aan het FTK. In 2006 zijn hiervoor de benodigde voorbereidingen getroffen. In februari 2007

is op verzoek van DNB bij wijze van proef volgens dit nieuwe kader gerapporteerd over het laatste kwartaal van 2006.

Het Bestuur heeft geconstateerd dat het Fonds in 2006 is vrijgesteld van het zogenoemde effectentypische gedragstoezicht. Het Fonds heeft zijn operationele vermogensbeheer volledig uitbesteed en heeft daardoor zelf geen invloed op informatie over dagelijkse effectentransacties.

Vanaf 2008 krijgt het Pensioenfonds te maken met het toezicht op de communicatie door de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Voornemen van de AFM is om in 2007 de sector nader te informeren en voor te bereiden.

Interne beheersing

In 2004 is met de uitvoeringsorganisatie overeengekomen om te komen tot zogenoemde SAS70-rapportages voor alle aspecten van de dienstverlening. Na voor vermogensbeheer eerder een SAS70 Type I-rapportage over de opzet en het bestaan van de beheersmaatregelen te hebben uitgebracht, heeft de uitvoeringsorganisatie begin 2006 ook de Type II-rapportage uitgebracht. Deze rapportage betreft de adequate werking van de beheersmaatregelen.

Begin 2006 is tevens een Type I-rapportage voor pensioenuitvoering en bestuursondersteuning uitgebracht. Gedurende de tweede helft van 2006 zijn de beheersmaatregelen voor deze diensten op hun werking gecontroleerd. Dit heeft begin 2007 geresulteerd in Type II-rapportages voor zowel vermogensbeheer als pensioenuitvoering en bestuursondersteuning.

Het Audit Committee heeft het traject om tot de verschillende rapportages te komen intensief begeleid. De uiteindelijke rapportages zijn uitgebreid besproken en geconstateerd is dat deze geen aanleiding geven tot acties vanuit het Bestuur.

Als onderdeel van het risicomanagement is in 2006 een onderzoek uitgevoerd naar de naleving van wetgeving door het Fonds en de uitvoeringsorganisatie. Deze zogenoemde compliancetoets is besproken in het Audit Committee. Het Audit Committee heeft vastgesteld dat voldaan is aan de wetgeving en heeft hierover verslag uitgebracht aan het Bestuur.

Het Audit Committee heeft het initiatief genomen tot een steekproefsgewijze controle op de juistheid van pensioentoekenningen, uit te voeren door een externe partij. Op deze wijze vindt waarborging van de kwaliteit van de aansprakenverlening plaats. Hiermee wordt medio 2007 gestart.

Het Audit Committee heeft kennisgenomen van de managementletter van de accountant en heeft geconstateerd dat deze geen onderwerpen bevat die aan het Bestuur gerapporteerd dienen te worden.

Voor het jaar 2007 neemt het Audit Committee zich voor om zich specifiek te richten op de kwaliteit van de uitvoering en ICT-beheersing. Daarnaast zijn vaste gespreks- onderwerpen SAS70 en de jaarstukken. Na aanvang van de nieuwe zittingstermijn van het Bestuur wordt weer een algemene risicoanalyse uitgevoerd.

Gedragcode

Op de leden van het Bestuur is een gedragscode van toepassing. De code heeft tot doel het voorkomen van (de schijn van) verstengeling van belangen van het Pensioenfonds en privé-belangen en het voorkomen van ongeoorloofde handelingen, zoals koersmanipulatie. Een Compliance officer houdt toezicht op een goede naleving van de code. In 2006 werd de functie van Compliance officer vervuld door de heer D.J.D. Dees.

In 2006 hebben zich geen situaties voorgedaan die aanleiding geven tot melding. Dit sluit aan bij de verwachtingen. Door de uitbesteding aan de uitvoeringsorganisatie hebben bestuursleden geen (directe) betrokkenheid bij het aangaan van zakelijke relaties of (voorgenomen) beleggingstransacties, noch beschikken zij over vertrouwelijke marktinformatie. Mede in het licht van de vergunningen van de organisatie op grond van de Wet op het financieel toezicht (Wft), geldt voor de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie een eigen gedragscode.

Corporate Governance

Het Fonds onderschrijft de wenselijkheid van een goede governance van ondernemingen en wil ook actief bijdragen aan de bevordering en de verdere ontwikkeling van de corporate governance.

Eumedion

Op beleidsmatig niveau participeert het Fonds in de Stichting Eumedion samen met het Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM en het Algemeen Pensioenfonds KLM. Eumedion heeft als doel het bijdragen aan de ontwikkeling van goede corporate governance en het bevorderen van de naleving van governance codes. De organisatie is vaste gesprekspartner voor de Nederlandse overheid en de Europese instellingen voor governance-aangelegenheden. Zo wordt commentaar geleverd op beleidsvoornemens en wetgeving, maar ook worden uit eigen beweging voorstellen gedaan. Verder neemt Eumedion actief deel aan het openbare debat over goed ondernemingsbestuur. Ook wordt onderzoek verricht naar het effect van goed ondernemingsbestuur op rendementen van pensioenfondsbeleggingen. Ten slotte geeft Eumedion de aangesloten instellingen praktische ondersteuning bij de uitvoering van hun eigen activiteiten, bijvoorbeeld het afstemmen van de inbreng op aandeelhoudersvergaderingen. Eumedion treedt overigens zelf niet op naar ondernemingen. In Eumedion nemen 50 vermogensbeheerders deel. Dit zijn de meeste grote pensioenfondsen en een aantal andere grote institutionele beleggers. De KLM Pensioenfondsen hebben gezamenlijk een bestuurszetel in Eumedion.

Stichting Governance Platform

Voor de uitvoering van het corporate governance-beleid neemt het Fonds sinds 2005 deel in de Stichting Governance Platform. Dit platform richt zich op het voeren van een actieve dialoog met beursgenoteerde ondernemingen. Consultancybureau Deminor is aangesteld voor de uitvoering van de taken. Jaarlijks wordt een selectie gemaakt van het aantal ondernemingen waarmee een dialoog wordt gevoerd. Een Raad van Toezicht beslist hierover.

Externe beheerders

Het Fonds neemt zelf niet deel aan aandeelhoudersvergaderingen. Dit houdt verband met de wijze waarop het vermogensbeheer is georganiseerd. Het Fonds belegt zelf niet rechtstreeks in aandelen, maar schakelt daarvoor externe partijen in. Waar mogelijk maakt het Fonds gebruik van het beleid en de kanalen van de externe vermogensbeheerders. Deze hebben mandaat om in het belang van het Fonds op te treden.

Beleggingsbeginselen

In de maatschappelijke omgeving vindt een discussie plaats over de vraag in hoeverre pensioenfondsen een sociale verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van hun beleggingen. Het Bestuur heeft het voornemen uitgesproken om in de loop van 2007 de beleggingsbeginselen van het Fonds nader te bezien op dit punt en daarbij mede internationale ontwikkelingen en normen te betrekken.

Communicatie

De communicatie van het Fonds vindt plaats op basis van een jaarlijks communicatieplan en het Beleidskader communicatie dat voor drie jaar geldt. De periode 2006 – 2008 heeft als thema ‘Verbinding maken’ gekregen, waarbij het gaat om meer en gericht contact tussen het Fonds en de belanghebbenden. Dit betreft niet alleen de communicatie over de pensioenregeling, maar ook de betrokkenheid van deelnemers en gepensioneerden bij het functioneren van het Fonds en de financiële positie. De communicatie richt zich voornamelijk op de persoonlijke situatie. Tevens wordt de inzet van internet als communicatiekanaal versterkt. Deze beleidsvoornemens vloeien mede voort uit een onderzoek dat in 2006 onder deelnemers en gepensioneerden van alle KLM Pensioenfondsen is uitgevoerd. Dit onderzoek leverde onder andere op dat deelnemers enerzijds behoefte hebben aan informatie die persoonlijk toepasbaar is en anderzijds meer voorbeeldsituaties van collega’s willen zien. Ook willen zij meer informatie ontvangen over nieuwe wet- en regelgeving die voor hun van belang is.

De pensioenmaterie wordt als complex ervaren en daarom is de behoefte bij de deelnemers aan eenvoud en begrijpelijkheid van informatie hoog. Verder bleek dat de in de voorgaande jaren voortdurende onzekerheid over de pensioenregeling, alsmede de wijzigingen als gevolg van externe omstandigheden, de deelnemers extra kritisch maken.

Mede op basis van de opmerkingen van deelnemers is in 2006 een nieuwe brochure opgezet voor nieuwe indiensttreders.

Bij de communicatie over de nieuwe pensioenregeling is getracht zo goed mogelijk in te spelen op de wensen van de deelnemers. Gestart is met algemene informatie over de nieuwe regeling, gevolgd door op de persoonlijke situatie toegesneden informatie. Om deelnemers beter in de gelegenheid te stellen de juiste persoonlijke keuze te maken, is een online pensioenkeuzeplanner ter beschikking gesteld. Zo'n 17% van de deelnemers heeft van deze pensioenkeuzeplanner gebruik gemaakt. Het communicatietraject is afgesloten met een pensioenoverzicht op basis van de nieuwe situatie. Helaas bleek het niet mogelijk dit overzicht eerder dan eind november, begin december te verstrekken. Hierdoor is bij bepaalde groepen deelnemers een gevoel van onzekerheid over de pensioensituatie en daarmee ontevredenheid over het Fonds blijven bestaan.

Om de verbinding met deelnemers te versterken heeft het Bestuur het voornemen om in 2007 verschillende acties te ondernemen. Gegeven de ervaring met de pensioenkeuzeplanner en de wens van deelnemers om meer via internet te communiceren, wordt een algemene pensioenplanner geïntroduceerd. De eerste versie is begin april operationeel geworden.

Het Bestuur neemt in 2007 een proef met speciale doelgroepgerichte informatiebijeenkomsten voor aankomende gepensioneerden, de Pensioen in Zicht-informatiedagen. Tijdens dergelijke bijeenkomsten worden deelnemers die binnen ongeveer zes maanden tot een jaar met pensioen gaan, geïnformeerd over hun pensioen, inhoudingen, verzekeringen en voorzieningen voor gepensioneerden vanuit KLM. Tevens is er aandacht voor de sociale dimensie.

In 2007 wordt een activiteit gericht op de betrokkenheid van jonge(re) deelnemers uitgevoerd. In samenwerking met CNV-jongeren en een groep deelnemers in de leeftijd van 18 tot 30 jaar, wordt bekeken op welke wijze de communicatie met en betrokkenheid van jongere deelnemers kan worden verbeterd. CNV-jongeren heeft onder de naam 'Check It' dit project reeds met verschillende pensioenfondsen uitgevoerd.

Verder staat voor 2007 op stapel alle communicatie-uitingen te toetsen aan de nieuwe Pensioenwet en waar nodig deze aan te passen. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar de teksten over indexatie die in overeenstemming moeten worden gebracht met de Pensioenwet, het nieuwe FTK en het beleid van het Pensioenfonds. Gestart is met het in overeenstemming brengen van het pensioenoverzicht met het Uniform Pensioenoverzicht.

Ten slotte zal in 2007, meer dan in voorgaande jaren, regelmatig de waardering en effectiviteit van communicatie-uitingen worden gemeten.

Geschillen

In de klachtenregeling van het Fonds is vastgelegd dat een belanghebbende een klacht kan indienen als hij het niet eens is met de wijze waarop de statuten of het pensioenreglement worden toegepast, of van mening is onjuist behandeld te zijn. De klachtenregistratie van het Fonds betreft niet alleen formele klachten, maar ook kritische vragen en signalen van belanghebbenden. Een klacht wordt in eerste instantie behandeld door de uitvoeringsorganisatie, waarna beroep bij het Bestuur open staat. Als een klager het niet eens is met het oordeel van het Bestuur, kan hij zich wenden tot de Ombudsman Pensioenen. Daarnaast bestaat de gang naar de rechter.

In 2006 zijn zeven klachten ingediend en vijf overige zaken voorgelegd. Van de zeven klachten zijn er vier gegrond verklaard en drie ongegrond. Er zijn in 2006 geen geschillen voorgelegd aan externe instanties.

Uitvoering

Begin 2006 hebben het Bestuur en de uitvoeringsorganisatie in de Werkgroep uitvoeringscontracten afspraken gemaakt over de ontwikkeling van een nieuw financieel model voor de uitvoeringskosten. Besloten is dit gedurende 2006 uit te werken. In afwachting daarvan is over de uitvoeringskosten voor 2006 een eenmalige afspraak gemaakt. Eind 2006 bestond overeenstemming op hoofdlijnen over het nieuwe financiële model. In de eerste helft van 2007 vindt uitwerking op detailniveau plaats en wordt de nieuwe systematiek geoperationaliseerd. De nieuwe systematiek werkt terug tot 1 januari 2007.

Een van de voor 2006 gemaakte afspraken betreft de deelname aan de zogenoemde CEM-benchmark voor pensioenuitvoering. Dit is de door het Canadese bedrijf Cost Effectiveness Measurement Ltd ontwikkelde systematiek voor vergelijking van service en kosten van pensioenfondsen. Zo'n tien Nederlandse pensioenfondsen nemen deel aan deze benchmark waaraan wereldwijd zo'n 53 pensioenfondsen deelnemen.

De uitvoeringsorganisatie heeft namens het Algemeen Pensioenfonds KLM meegedaan aan dit onderzoek. De uitkomsten van het onderzoek worden gerapporteerd aan het Bestuur. Begin 2007 is verslag uitgebracht over de uitkomsten van het CEM-onderzoek, die betrekking hadden op de uitvoering in 2005. CEM geeft inzicht in de absolute en relatieve kosten, de factoren die de kosten beïnvloeden en het serviceniveau. Het rapport geeft ook concrete verbetermogelijkheden. De uitvoeringsorganisatie neemt ook in 2007 deel aan de CEM-benchmark.

Het jaar 2006 was het jaar van de implementatie van de nieuwe regeling van het Fonds. Het Bestuur en de uitvoeringsorganisatie hebben begin 2007 teruggeblikt op het implementatietraject van de nieuwe pensioenregeling. Er is stilgestaan bij de voorgekomen knelpunten, maar ook bij de verschillende kwaliteitsacties die de uitvoeringsorganisatie heeft opgestart.

Pensioen- ontwikkelingen **Algemeen**

in het Fonds In 2006 stond de implementatie en het onderhoud van de nieuwe pensioenregeling die op 23 december 2005 is vastgesteld centraal. Waar nodig zijn redactionele omissies hersteld, definities aangescherpt of geschrapt en zijn diverse artikelliden opnieuw genummerd. Voorts heeft het Fonds de NAP-regeling formeel vastgesteld en met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2004 ingevoerd. Het Fonds heeft de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel voor de nieuwe Pensioenwet nauwlettend gevolgd en zich voorbereid op de gevolgen die deze wet voor de regelingen van het Fonds heeft.

Wijzigingen in de pensioenregelingen

In 2006 zijn de volgende inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd:

- > De pensioenopbouw op grond van de Overtolligheidsregeling voor boordwerktuigkundigen met een cabinefunctie is in de bijlagen van de Pensioenreglementen 2004, 2006 A en 2006 B vastgelegd.
- > In de bijlagen van de Pensioenreglementen 2004, 2006 A en 2006 B zijn de factoren voor vervroeging, uitstel en uitruil aangepast.
- > In de Overgangsregeling bij Pensioenreglement 2006 A is de conversiemethode aangepast. Deze conversiemethode is nodig voor het bepalen van surplusanspraken die ontstaan door vergelijking van de waarde van het ouderdomspensioen en uitgesteld nabestaandenpensioen op grond van het Pensioenreglement 2004 met die van 2006 A.
- > In de bijlagen van de Pensioenreglementen 2006 A en 2006 B zijn de in het arbeidsvoorwaardelijk overleg gemaakte afspraken over de pensioenopbouw en het invaliditeitspensioen van op 31 december 2005 arbeidsongeschikten onder Pensioenreglement 2004 vastgelegd.
- > In de Pensioenreglementen 2006 A en 2006 B is expliciet geregeld dat deelnemersjaren door het Fonds worden geadmistreerd.
- > De afkoopfactoren en de geldigheidsduur hiervan voor kleine pensioenen (bij ingang pensioen en bij emigratie) zijn in de bijlagen van de Pensioenreglementen 2006 A en 2006 B opgenomen.

Indexering

Reglement 1977

De pensioenaanspraken worden afgeleid uit een aangepaste netto pensioengrondslag. Dit is het verschil tussen de aangepaste bruto pensioengrondslag en het AOW-loon per 1 januari van het vorige jaar. Per 1 januari 2006 is de bruto pensioengrondslag aangepast met 1%. De aanpassing van het AOW-loon bedraagt per 1 januari 2006 0,8%.

Reglement 1998

De aanspraken op pensioen en de ingegane pensioenen worden tot leeftijd 65 aangepast aan de algemene salariswijziging van de KLM-CAO. Per 1 januari 2007 zijn de aanspraken op pensioen en de ingegane pensioenen aangepast met 1,76%.

De ingegane pensioenen worden vanaf de leeftijd van 65 jaar per 1 januari van ieder jaar aangepast aan de prijsindex, met een maximum van de algemene salariswijziging van de KLM-CAO. De prijsindexatie bedroeg op 1 januari 2007 1,3%.

Reglement 2004

De ingegane pensioenen en de premievrije aanspraken zijn per 1 januari 2007 verhoogd met 1,3%. Dit is het stijgingspercentage van de prijsindex.

Reglement 2006 A en Reglement 2006 B

De opgebouwde pensioenen van Reglement 2006 B (de middelloonregeling) zijn per 1 januari 2007 verhoogd met 1,76%. Dit is het stijgingspercentage van de loonindex. De ingegane en premievrije pensioenen van Pensioenreglement 2006 A (de eindloonregeling) en 2006 B (de middelloonregeling) zijn per 1 januari 2007 verhoogd met 1,3%. Dit is het stijgingspercentage van de prijsindex.

Netto Aanvullende Pensioenregeling

De opgebouwde pensioenen van de NAP zijn per 1 januari 2007 verhoogd met 1,76%. Dit is het stijgingspercentage van de loonindex.

De ingegane en premievrije pensioenen van de NAP zijn per 1 januari 2007 verhoogd met 1,3%. Dit is het stijgingspercentage van de prijsindex.

Aanvullende verzekeringen (Reglementen Pensioensparen)

Tot 1 januari 2007 is de verhoging van de pensioenen op grond van de aanvullende verzekeringen gebaseerd op het verschil tussen het gemiddelde totaalrendement op de beleggingen van het Fonds in de afgelopen tien jaar en de rekenrente. Vanaf 1 januari 2007 is de jaarlijkse verhoging van de opgebouwde en ingegane aanvullende verzekeringen gelijk aan de indexering in de collectieve basispensioenregelingen (Reglement 2006 A of Reglement 2006 B). In verband met dit gewijzigde indexeringsperspectief is besloten om de ingegane en opgebouwde aanvullende verzekeringen eenmalig en met terugwerkende kracht tot 1 januari 2006 te verhogen met 11,5%.

Vooruitblik 2007

Voor 2007 heeft het Fonds op het gebied van pensioenen de volgende aandachtspunten geformuleerd:

- > aanpassing van de fondsdocumenten (reglementen, financieringsovereenkomst, etc.) aan de bepalingen van de Pensioenwet;
- > aanpassing van de communicatie-uitingen van het Fonds aan de communicatievoorschriften van de Pensioenwet.

Beleggingen van het Fonds

Algemeen

Het doel van het beleggingsbeleid is het leveren van een optimale bijdrage aan het veiligstellen van de pensioenafspraken binnen aanvaardbare risicogrenzen. Het Bestuur heeft de beleggingen gespreid over verschillende beleggingscategorieën. Binnen de verschillende beleggingscategorieën wordt gespreid naar regio's en subcategorieën. Bij de uitvoering van het beleid houdt het Bestuur rekening met valutarisico, renterisico en het neerwaartse risico van aandelen.

In 2006 zijn de strategische normgewichten voor de drie beleggingscategorieën niet veranderd. Eind februari en eind april hebben er herbalancerings plaatsgevonden. Hierbij worden de (benchmark)gewichten van iedere beleggingscategorie teruggezet op de door het Bestuur vastgestelde strategische normgewichten. Tot de jaarlijkse herbalancing eind april zijn aandelen tactisch overwogen ten laste van vastgoed. Na deze herbalancing werd er een neutraal beleid ingezet in de tactische asset allocatie. Begin oktober zijn aandelen opnieuw overwogen, ditmaal ten koste van obligaties. Vooral in het vierde kwartaal werkte de allocatie in het voordeel van het Fonds uit. Per saldo resulteerde een positieve bijdrage van de tactische allocatie.

ALM-studie en FTK

In 2006 is gestart met een ALM-studie. Met behulp van deze ALM-studie wordt er vormgegeven aan het financieringsbeleid, het indexatiebeleid en het beleggingsbeleid binnen het FTK-kader. In deze studie wordt onderzocht of het wenselijk is het strategische beleggingsbeleid aan te passen. Verwachting is dat de ALM-studie in 2007 wordt afgerond.

Beleggingsportefeuille naar categorieën (jaarultimo)

(bedragen in EUR miljoenen)	2006		2005	
	%	bench- mark	%	bench- mark
Vastgoed	138	11,3	88	10,1
Aandelen	614	50,2	588	55,5
Vastrentende waarden	455	37,2	394	37,6
Overig	15	1,3	- 31	- 3,2
	1.222	100,0	1.039	100,0

Vastgoed

Op vastgoed is een rendement van 30,9% behaald. Dit is gelijk aan het rendement van de benchmark. Conform het beleggingsplan 2006 is meer belegd in Amerikaans vastgoed. Tevens is invulling gegeven aan het strategisch plan om meer in privaat vastgoed te beleggen.

Portefeuille vastgoed naar regio (jaarultimo)

(bedragen in EUR miljoenen)	2006		2005	
		%		%
Europa privaat	27	19,8	27	30,6
Europa publiek	55	39,2	28	31,6
Verenigde Staten privaat	11	8,2	3	3,8
Verenigde Staten publiek	45	32,8	30	34,0
	138	100,0	88	100,0

Aandelen

Op aandelen is een rendement van 17,9% behaald. Het rendement van de benchmark was 18,3%. In 2006 zijn de strategische normgewichten voor de regio's niet veranderd. Tactisch zijn Europa ex Verenigd Koninkrijk het gehele jaar overwogen ten laste van Amerikaanse large caps. Ook opkomende markten zijn het grootste gedeelte van het jaar overwogen. Japan en het Verenigd Koninkrijk werden tot augustus overwogen maar daarna teruggebracht naar neutraal en, in het geval van het Verenigd Koninkrijk, later onderwogen.

Aandelenportefeuille naar regio (jaarultimo)

(bedragen in EUR miljoenen)	2006			2005		
		bench- mark			bench- mark	
	%		%			%
Europa	315	51,3	49,1	280	47,6	46,5
Verenigde Staten	196	31,9	34,5	174	29,6	33,3
Japan	39	6,3	6,5	57	9,7	8,5
Opkomende markten	64	10,5	9,9	77	13,1	11,7
	614	100,0	100,0	588	100,0	100,0

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden behaalden een rendement van – 0,6%. Het rendement van de benchmark kwam uit op – 0,8%. In 2006 is de portefeuille op een aantal punten aangepast. Zo is het belang in Amerikaanse high yield obligaties teruggebracht naar het oorspronkelijke strategische gewicht van 2002. Dit ging ten gunste van Europese staatsobligaties. Daarnaast zijn langlopende Engelse bedrijfsobligaties toegevoegd aan de strategische verdeling van de vastrentendewaardenportefeuille. De pool heet UK Corporate Debt 10+ en volgt een passieve beleggingsstijl; de index wordt gevolgd. In totaal is 5% naar deze nieuwe deelportefeuille gealloceerd. Hiertoe is 3% uit de portefeuille Amerikaanse credits verkocht en 2% uit de Europese credit portefeuille. Deze wijziging is begin 2006 geïmplementeerd. Deze verdere spreiding van de vastrentendewaardenportefeuille wijzigt de rentegevoeligheid zodat deze beter bij de verplichtingen van het Fonds past. Daarnaast verbeterde de kwaliteit van de onderliggende obligaties, doordat het aandeel Engelse ondernemingen in de benchmark met een hoge kredietwaardigheid (AAA-rating) relatief groot is. De tactische afwijkingen in 2006 waren met name de overweging van obligaties uit opkomende markten en de onderweging van Amerikaanse high yield bonds.

Vastrentendewaardenportefeuille naar regio (jaarultimo)

(bedragen in EUR miljoenen)	2006			2005		
		%	bench- mark		%	bench- mark
EMU overheidsobligaties	83	18,1	18,9	59	14,9	14,9
EMU bedrijfsobligaties	36	7,8	7,9	36	9,2	9,5
UK bedrijfsobligaties	23	5,0	5,0	–	–	–
Indexleningen wereldwijd	231	51,1	50,1	194	49,3	48,9
Opkomende markten	38	8,4	7,5	39	10,0	8,4
VS high yield	12	2,6	3,7	28	7,1	8,0
VS corporate debt	32	7,0	6,9	38	9,5	10,3
	455	100,0	100,0	394	100,0	100,0

Valuta's

In 2006 is geen verandering aangebracht in het valutahedgebeleid. De valutaposities in Amerikaanse dollars, Britse ponden en Japanse yen zijn voor 100% afgedekt, waardoor koersschommelingen het rendement niet beïnvloeden.

Rendementsontwikkeling

Over 2006 komt het totaalrendement van het Fonds uit op 11,8%. Dit is conform het rendement van de benchmark.

Bij de beoordeling van de behaalde rendementen wordt een vergelijking gemaakt met de benchmarkportefeuille. Dit is een referentieportefeuille die is toegesneden op de specifieke situatie van het Fonds. Bij het bepalen van de strategische verdeling van het fondsvermogen over de beleggingscategorieën en binnen de beleggingscategorieën over regio's en beleggingsstijlen, worden uitdrukkelijk de verplichtingenstructuur en initiële vermogenspositie meegenomen.

De rendementscijfers in de tabel voor de categorieën vastgoed, aandelen en vastrentend zijn berekend op basis van volledige afdekking van het valutarisico van de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen. De kasgeldbeleggingen zijn opgenomen onder 'Overig'.

De onderstaande tabel geeft de gemiddelde verdeling van het vermogen weer over de beleggingscategorieën en de rendementsontwikkelingen van het Fonds. Ook worden de verdeling en rendementsontwikkeling van de betreffende benchmark gegeven.

In de tabel staat PF voor het Fonds en BM voor de benchmark.

Totaalrendement in %

	2006				2005			
	gewicht		rendement		gewicht		rendement	
	PF	BM	PF	BM	PF	BM	PF	BM
Vastgoed	10,2	10,5	30,9	30,9	8,5	10,3	14,8	14,8
Aandelen	51,0	50,3	17,9	18,3	52,4	51,7	22,3	20,5
Vastrentende waarden	39,3	39,8	- 0,6	- 0,8	39,4	38,5	7,0	7,0
Overig	- 0,5	- 0,6	0,1	- 0,1	- 0,3	- 0,5	0,1	0,1
	100,0	100,0	11,8	11,8	100,0	100,0	15,9	14,9

Vooruitblik 2007

Op dit moment wordt onderzocht of de huidige strategische gewichten in het beleggingsbeleid voldoen. Ook de inzet van verschillende soorten derivaten wordt daarbij meegenomen. De resultaten van de ALM-studie kunnen mogelijk leiden tot aanpassingen in de beleggingsportefeuille. Vooralsnog worden de strategische gewichten van het Fonds niet aangepast.

In de laatste bestuursvergadering van 2006 is de diversificatiestudie aandelen besproken. Daarin is voorgesteld om per mei 2007 binnen de regioverdeling van aandelen een allocatie naar twee belangrijke markten toe te voegen. Het gaat om Canada en Pacific ex-Japan. De nieuwe allocatie wordt ten laste gebracht van de Europese en de Amerikaanse large caps. De verlaging van het strategische gewicht van Europa exclusief Verenigd Koninkrijk zorgt voor een betere risicospreiding van de aandelenportefeuille. Posities in Canada en Australië zijn vanaf half mei 2007 afgedekt met de betreffende valuta.

Posities in Singapore en Hong Kong zijn vanaf half mei 2007 afgedekt met de Amerikaanse dollar, de posities in Nieuw Zeeland zijn afgedekt als zijnde posities in de Australische dollar.

In afwachting van de uitkomst van de diversificatiestudie voor obligaties later dit jaar, heeft het Bestuur besloten de strategische gewichten binnen obligaties te handhaven. In 2007 wordt een nieuwe diversificatiestudie voor vastgoed uitgevoerd. Dit kan leiden tot het toevoegen van nieuwe regio's ten behoeve van verdere risicospreiding.

Vooruitblikkend is de verwachting dat per saldo de rentestanden in de voor het Fonds relevante regio's niet meer significant veranderen. Samen met gelijkblijvende tot licht oplopende vergoedingen voor gelopen kredietrisico (spreads) leidt dit tot een laag verwacht rendement op de vastrentendewaardenportefeuille. De verwachting is dat aandelen een redelijk jaar tegemoet gaan. Ook voor vastgoed zijn de verwachtingen positief. Ondanks de zeer hoge rendementen van het afgelopen jaar zijn de waarderingen op peil gebleven. Ook blijft er een aanhoudende vraag naar het beleggen in vastgoed. Dit leidt tot een redelijk verwacht rendement voor vastgoed.

Actuariel

verslag De financiële opzet van het Fonds is gebaseerd op veronderstellingen ten aanzien van interest, sterfte, kosten, etc. In het algemeen zullen de werkelijke ontwikkelingen afwijken van de veronderstellingen, waardoor winsten of verliezen ontstaan. In dit actuariel verslag worden de in het boekjaar opgetreden afwijkingen tussen veronderstellingen en werkelijkheid nader geanalyseerd. Deze verschillen worden ook wel de technische winst- en verliesbronnen genoemd.

De Rekening van baten en lasten over boekjaar 2006 toont een positief resultaat van EUR 138,3 miljoen. In 2005 was het resultaat positief en bedroeg EUR 84,1 miljoen.

Dit resultaat kan als volgt worden gesplitst naar de verschillende technische winst- en verliesbronnen.

Verzekeringstechnische analyse

(bedragen in EUR miljoenen)	2006	2005
Beleggingsrendementen en inflatie	126,9	78,4
Premies	7,2	6,4
Kanssystemen en overige technische grondslagen	3,9	2,0
Kosten	0,3	0,2
Mutaties	- 0,2	0,0
Overige oorzaken	0,2	- 2,9
	138,3	84,1

Toelichting resultaten

Resultaat op beleggingsrendementen en inflatie

De door een pensioenfonds na te komen verplichtingen liggen gemiddeld genomen ver in de toekomst. De voor de dekking van die verplichtingen te betalen premies moeten normaliter eerder worden gedaan. Uit de premies worden voorzieningen gevormd zodat te zijner tijd te verrichten uitkeringen daaruit kunnen worden voldaan. Bij de bepaling van de benodigde omvang van de voorzieningen wordt rekening gehouden met te genereren rendementen. Derhalve worden de in de toekomst te verrichten uitkeringen contant gemaakt naar het heden. De disconteringsvoet die daarvoor bij het Fonds wordt gebruikt is 4,0%, tenzij de marktrente lager is. In het boekjaar 2006 is de Voorziening pensioenverplichtingen op 4,0% gewaardeerd als gevolg van de gestegen marktrente gedurende het boekjaar. Hierdoor is een positief resultaat behaald van EUR 29,5 miljoen.

De jaarlijks benodigde rentetoevoeging aan de Voorziening pensioenverplichtingen wordt ten laste van de beleggingsopbrengsten gebracht.

Extra lasten voor het Fonds ontstaan door aanpassing van de pensioenen uit hoofde van indexatie. Over boekjaar 2006 is per saldo een bedrag van EUR 9,2 miljoen aan de Voorziening pensioenverplichtingen toegevoegd. De last in 2006 betreft de aanpassing van de pensioenen per 1 januari 2007. Deze last wordt onttrokken aan het resultaat op beleggingsrendementen en inflatie. Na toevoeging resulteert een positief beleggingsresultaat van EUR 126,9 miljoen. In 2005 was het resultaat eveneens positief en bedroeg EUR 78,4 miljoen.

Uitsplitsing resultaat op beleggingsrendementen en inflatie

(bedragen in EUR miljoenen)	2006	2005
Directe beleggingsopbrengsten	- 5,9	- 1,8
Indirecte beleggingsopbrengsten	138,1	139,0
Totaal beleggingsrendementen	132,2	137,2
Benodigde rekenrente 4,0%	- 25,6	- 23,3
Overgang 4,0%-rekenrente naar marktrente	29,5	- 29,5
Benodigd voor aanpassing pensioenen	- 9,2	- 6,0
	126,9	78,4

Resultaat op premies

In de ABTN is vastgelegd hoe de premie wordt berekend. Uit deze premiebetaling worden onder andere de jaarlijkse pensioenopbouw en aangroei van pensioenen als gevolg van individuele salarisontwikkeling gefinancierd. De premie bevat een risicopremie om nog niet gefinancierde pensioenaanspraken die ontstaan als gevolg van overlijden te financieren. Tevens worden uit de premie toevoegingen gedaan aan de Voorziening invaliditeitsrisico. Uit de Voorziening invaliditeitsrisico worden de benodigde toevoegingen aan de Voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van invaliditeit gefinancierd. De premie bevat tevens een opslag voor administratiekosten.

Over boekjaar 2006 is het resultaat op premies positief en bedraagt EUR 7,2 miljoen. Dit resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de solvabiliteitsopslag in de premie voor het in stand houden van de streefdekkingsgraad van 150%. In 2005 was het resultaat positief en bedroeg EUR 6,4 miljoen.

Uitsplitsing resultaat op premies

(bedragen in EUR miljoenen)	2006	2005
Premies en koopsommen	42,2	50,7
Toevoeging Voorziening invaliditeitsrisico	- 2,3	- 2,1
Beschikbaar voor administratiekosten	- 2,5	- 2,2
Beschikbaar voor opbouw en aanpassing		
uit hoofde van individuele salarisontwikkeling	37,4	46,4
Benodigd voor pensioenopbouw en aanpassing		
uit hoofde van individuele salarisontwikkeling	- 30,2	- 40,0
	7,2	6,4

Resultaat op kanssystemen en overige technische grondslagen

Een belangrijk onderdeel van het resultaat op kanssystemen is het sterfteresultaat. Verschillen tussen het verwachte en het werkelijke sterftecijfer beïnvloeden het verloop van de Voorziening pensioenverplichtingen en daarmee het resultaat van het Fonds.

Naast verwachtingen omtrent sterfte worden aannames met betrekking tot invalideren gedaan. De premie bevat een invaliditeitsopslag die wordt gedoteerd aan de Voorziening invaliditeitsrisico. Schades als gevolg van invaliditeit worden onttrokken aan deze voorziening. Het verschil tussen ontvangen premies en dotaties aan de Voorziening pensioenverplichtingen wordt onttrokken of toegevoegd aan de Voorziening invaliditeitsrisico.

Als gevolg van flexibele keuzemogelijkheden binnen de pensioenregeling, bijzondere reglementsbepalingen en de daarbij toegepaste reserveringsmethoden kunnen winsten of verliezen ontstaan. Daarbij moet onder andere gedacht worden aan resultaten die ontstaan als gevolg van verschuiving van de pensioeningangsdatum en/of wijziging van de verhouding tussen ouderdoms- en nabestaandenpensioen.

Op kanssystemen en overige technische grondslagen is een positief resultaat geboekt van EUR 3,9 miljoen. Ook in 2005 was het resultaat positief en bedroeg EUR 2,0 miljoen.

Uitsplitsing resultaat op kanssystemen en overige technische grondslagen

(bedragen in EUR miljoenen)	2006	2005
Sterfte	1,6	0,5
Invaliditeit:		
> Premie-opslag invaliditeit	2,3	2,1
> Schade invaliditeit	- 0,2	- 0,4
	2,1	1,7
Reserveringsmethoden	0,2	- 0,2
	3,9	2,0

De Voorziening invaliditeitsrisico wordt minimaal gesteld op de contante waarde van de in de toekomst op te bouwen aanspraken van de bestaande arbeidsongeschikten. In 2006 was de Voorziening invaliditeitsrisico hoger dan dit minimum. De saldotoevoeging aan de Voorziening invaliditeitsrisico van EUR 2,1 miljoen wordt als resultaat op overige oorzaken benoemd.

Resultaat op kosten

Resultaat op kosten wordt veroorzaakt door een verschil tussen de in de premie begrepen kostenopslag, de vrijval uit de Voorziening pensioenverplichtingen voor toekomstige uitbetalingskosten en werkelijke uitvoeringskosten. Per saldo is over boekjaar 2006 een positief resultaat geboekt van EUR 0,3 miljoen. In 2005 was het resultaat positief en bedroeg EUR 0,2 miljoen.

Resultaat op mutaties

Mutaties in het deelnemersbestand als gevolg van in- en uitdienststredingen kunnen financiële gevolgen hebben als gevolg van reserveringsmethoden, die afwijken van methoden zoals wettelijk voorgeschreven bij waardeoverdracht. De saldomutatie in zowel de Voorziening pensioenverplichtingen als in de Rekening van baten en lasten is negatief en bedraagt EUR 0,2 miljoen. In 2005 was het resultaat nihil.

Resultaat op overige oorzaken

Hieronder worden de toevoegingen dan wel onttrekkingen getoond aan de voorzieningen die getroffen zijn voor eventuele ongunstige ontwikkelingen in de toekomst. Als gevolg van resultaat op kansprocessen wordt een bedrag van EUR 2,1 miljoen gedoteerd aan de

Voorziening invaliditeitsrisico. Deze voorziening kent een maximum van de contante waarde van de in de toekomst op te bouwen pensioenaanspraken van de bestaande arbeidsongeschikten verhoogd met vijfmaal de opslag voor invaliditeitspremie. Door overschrijding van dit maximum is in 2006 een positief resultaat behaald van EUR 3,4 miljoen. Hieruit volgt een saldo onttrekking aan de Voorziening invaliditeitsrisico van EUR 1,3 miljoen.

Voor de overgang op recentere overlevingstafels houdt het Fonds een Voorziening aanpassing sterftegrondslagen aan. In het boekjaar is EUR 1,4 miljoen aan deze voorziening gedoteerd.

De overgang naar Reglement 2006 heeft geleid tot een onttrekking aan de Voorziening pensioenverplichtingen van EUR 0,3 miljoen.

Per saldo is een positief resultaat op overige oorzaken genoteerd van EUR 0,2 miljoen. In 2005 was het resultaat negatief en bedroeg EUR 2,9 miljoen.

Uitsplitsing resultaat op overige oorzaken

(bedragen in EUR miljoenen)	2006	2005
Toevoeging aan:		
> Voorziening invaliditeitsrisico	- 2,1	- 2,9
> Vrijval Voorziening invaliditeitsrisico i.v.m. maximering	3,4	-
> Voorziening aanpassing sterftegrondslagen	- 1,4	- 1,2
> Voorziening pensioenverplichtingen t.b.v. conversie	0,3	-
> Ontvangst herverzekeraar a.g.v. overname lopende uitkeringen WAO-hiaat	-	1,2
	0,2	- 2,9

Vermogenspositie

Zoals in de financieringsovereenkomst is weergegeven worden ultimo 2006 de volgende voorzieningen aangehouden ter dekking van verplichtingen.

Technische voorzieningen

(bedragen in EUR miljoenen)	2006	2005
Voorziening pensioenverplichtingen	666,1	636,9
Voorziening invaliditeitsrisico	16,2	17,5
Voorziening aanpassing sterftegrondslagen	5,7	4,3
	688,0	658,7

Het totale vermogen na aftrek van overige schulden bedraagt EUR 1.223,9 miljoen. Het aanwezige weerstandsvermogen bedraagt derhalve EUR 535,9 miljoen. Hieruit volgt een dekkingsgraad op basis van een rekenrente van 4,0% van 178% (2005: op basis van marktrente 160%). Op grond van de dekkingsgraad van 178% kan geconcludeerd worden dat het Fonds in een goede financiële positie verkeert.

Vooruitblik

Vanaf 1 januari 2007 geldt het FTK. De Voorziening pensioenverplichtingen wordt dan gewaardeerd op marktwaarde. Dit betekent dat de vaste 4,0%-rekenrente wordt vervangen door de rentetermijnstructuur die DNB publiceert. Daarnaast wordt bij de vaststelling van de levensverwachting rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen waarvoor gebruik wordt gemaakt van de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde prognosetafels.

De waarde van de nominale pensioenverplichtingen bedraagt per 31 december 2006 EUR 658,3 miljoen. De Voorziening invaliditeitsrisico bedraagt EUR 16,2 miljoen.

De hieruit af te leiden nominale marktwaarde dekkingsgraad bedraagt 181%.

De waarde van de nominale pensioenverplichtingen vermeerderd met de waarde van de verwachte toekomstige prijsindex (= reële waarde pensioenverplichtingen) en de Voorziening invaliditeitsrisico van EUR 16,2 miljoen bedraagt per 31 december 2006 EUR 1.121,5 miljoen. De hieruit af te leiden reële marktwaarde dekkingsgraad bedraagt 109%.

Amstelveen, 4 juni 2007

Bestuur

Drs. D. del Canho
vice-voorzitter, werkgever

E.J.J.A. van Halder
vice-voorzitter, werknemers

2

Jaarrekening

Stichting Pensioenfonds
KLM-Cabinepersoneel

Balans per 31 december

43

(bedragen in EUR miljoenen)

	2006	2005
Activa		
Beleggingen		
Vastgoed ¹	152,2	98,7
Aandelen ²	590,8	585,0
Vastrentende waarden ³	470,9	394,6
Derivaten ⁴	25,0	0,2
Totaal beleggingen	1.238,9	1.078,5
Deelnemingen ⁵	2,1	0,7
Vorderingen en overlopende activa ⁶	2,2	6,8
Liquide middelen ⁷	0,4	11,1
Totaal activa	1.243,6	1.097,1
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves ⁸		
Algemene reserve	535,9	395,9
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen ⁹	666,1	636,9
Voorziening invaliditeitsrisico ¹⁰	16,2	17,5
Voorziening aanpassing sterftegrondslagen ¹¹	5,7	4,3
Totaal Technische voorzieningen	688,0	658,7
Derivaten ⁴	17,2	40,0
Schulden en overlopende passiva ¹²	2,5	2,5
Totaal passiva	1.243,6	1.097,1

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op pagina 52 tot en met 63.

Rekening van baten en lasten

(bedragen in EUR miljoenen)

	2006	2005
Baten en lasten		
pensioenactiviteiten		
Premies ¹³	42,2	50,7
Waardeoverdrachten, per saldo ¹⁴	- 0,1	0,0
Pensioenopbouw ¹⁵	- 30,2	- 40,0
Rentetoevoeging Voorziening pensioenverplichtingen ¹⁶	- 25,6	- 23,3
Wijziging rekenrente ¹⁷	29,5	- 29,5
Indexering ¹⁸	- 9,2	- 6,0
Beschikbaar voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten ¹⁹	4,5	3,9
Overige mutaties Technische voorzieningen ²⁰	1,7	- 4,2
Pensioenuitkeringen ²¹	- 4,4	- 3,8
Pensioenuitvoeringskosten ²²	- 2,3	- 2,1
Overige baten ²³	-	1,2
Totaal baten en lasten pensioenactiviteiten	6,1	- 53,1
Baten en lasten		
beleggings-		
activiteiten		
Directe beleggingsopbrengsten ²⁴	- 5,7	- 2,3
Indirecte beleggingsopbrengsten ²⁴	137,7	139,0
Kosten van vermogensbeheer ²⁴	- 1,0	- 1,2
Overige baten ²⁵	1,2	1,7
Totaal baten en lasten beleggingsactiviteiten	132,2	137,2
Resultaat	138,3	84,1
Bestemming		
van het resultaat		
Algemene reserve	138,3	84,1
Resultaat	138,3	84,1

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op pagina 64 tot en met 72.

Kasstroomoverzicht

45

(bedragen in EUR miljoenen)

	2006	2005
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	46,2	47,5
Ontvangen waardeoverdrachten	0,3	0,6
Betaalde pensioenuitkeringen	- 4,4	- 3,8
Betaalde waardeoverdrachten	- 0,4	- 0,6
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	- 2,2	- 1,8
Overige mutaties uit pensioenactiviteiten	0,5	2,3
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	40,0	44,2
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen beleggingen	210,3	251,1
Directe beleggingsopbrengsten	- 5,7	- 2,3
Gerealiseerde waardeverandering derivaten	- 6,8	30,8
Aankopen beleggingen	- 248,9	- 320,6
Betaalde kosten van vermogensbeheer	- 1,0	- 1,2
Overige mutaties uit beleggingsactiviteiten	1,4	3,0
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	- 50,7	- 39,2
Mutatie liquide middelen	- 10,7	5,0

Activiteiten

Het doel van Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel, statutair gevestigd te Amstelveen (hierna: het Fonds), is het verstrekken van pensioenuitkeringen aan werknemers en oud-werknemers in een cabinefunctie met een arbeidscontract vallend onder de CAO voor KLM-Cabinepersoneel en voor cabinepersoneel in algemene dienst bij KLM cityhopper B.V. Uitgezonderd zijn assistent-pursers, pursers en senior pursers die tot het zogeheten Kerncorps Cabinepersoneel behoren.

Grondslagen

algemeen Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen (RJ 610).

De jaarrekening luidt in euro's.

Wijziging grondslagen voor waardering

Deelnemingen waarop het Fonds significante invloed kan uitoefenen worden met ingang van 2006 gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. Voorheen werden deze deelnemingen gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Het effect op het eigen vermogen per 1 januari 2006 bedraagt EUR 1,7 miljoen (hoger eigen vermogen). Het effect op het resultaat over 2006 bedraagt EUR 0,3 miljoen (lager resultaat). Omdat het effect gering is, zijn de vergelijkende cijfers 2005 niet aangepast.

Presentatiewijzigingen

Derivaten worden vanaf 2006 afzonderlijk als activa (onder de beleggingen) of verplichtingen in de Balans opgenomen. Voorheen werden derivaten die specifiek waren afgesloten voor een bepaalde beleggingscategorie opgenomen onder die beleggingscategorie. Derivaten die niet specifiek betrekking hadden op een bepaalde beleggingscategorie werden als afzonderlijke categorie gesaldeerd opgenomen onder de beleggingen. Op deze wijze worden het inzicht in de samenstelling van het vermogen naar activa en verplichtingen en het inzicht in de samenstelling van de beleggingsportefeuille verbeterd.

Verder is de presentatie in de Rekening van baten en lasten gewijzigd. Met ingang van 2006 worden baten en lasten pensioenactiviteiten en baten en lasten beleggingsactiviteiten onderscheiden. Onder baten en lasten pensioenactiviteiten worden pensioenuitkeringen en waardeoverdrachten afzonderlijk weergegeven. Ook de belangrijkste mutaties in de Voorziening pensioenverplichtingen worden voortaan afzonderlijk gepresenteerd. Voorheen werden deze posten samengevoegd tot lasten pensioenregeling. Onder baten en lasten beleggingsactiviteiten worden vanaf 2006 kosten van vermogensbeheer en overige baten en lasten afzonderlijk weergegeven naast directe en indirecte beleggingsopbrengsten. In voorgaande jaren waren deze posten voornamelijk begrepen in directe beleggingsopbrengsten. Op deze wijze wordt het inzicht in de samenstelling van het resultaat verbeterd.

De vergelijkende cijfers van 2005 zijn aangepast aan de veranderde presentatie.

Gebruik van schattingen en veronderstellingen

Bij het opstellen van de jaarrekening is het gebruik van schattingen en veronderstellingen noodzakelijk. De schattingen en veronderstellingen zijn vooral van invloed op de hoogte van de Voorziening pensioenverplichtingen. Voor de waardering van de beleggingen, inclusief derivaten, zijn weinig schattingen nodig. De waardering van de beleggingen is nagenoeg geheel gebaseerd op markt-informatie.

Verwerking

De belangrijkste activa en verplichtingen van het Fonds zijn de beleggingen en de pensioenverplichtingen. De beleggingen bestaan volledig uit financiële activa en derivaten. Deze worden in de Balans opgenomen respectievelijk van de Balans verwijderd op transactiedatum (datum van koop of verkoop). Dit is het moment waarop de toekomstige economische voordelen en de risico's verbonden aan het financiële instrument worden overgedragen. Pensioenverplichtingen worden in de Balans opgenomen op het moment van toekenning of overdracht van de pensioenrechten. Zij worden van de Balans verwijderd op het moment van uitkering of overdracht van de pensioenrechten.

Saldering

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en als nettobedrag in de Balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen.

Presentatie beleggingen en beleggingsopbrengsten

De beleggingen bestaan nagenoeg geheel uit participaties in beleggingsinstellingen, voor het merendeel Blue Sky Beleggingsfondsen. De participaties worden in de Balans gerubriceerd conform de aard van de onderliggende beleggingen van de beleggingsfondsen. Waardeveranderingen van participaties in beleggingsinstellingen worden in de Rekening van baten en lasten opgenomen onder indirecte beleggingsopbrengsten. Zij bestaan uit de directe en indirecte opbrengsten van de onderliggende beleggingen en de kosten van vermogensbeheer die ten laste van de beleggingsinstelling komen. Door beleggingsinstellingen uitgekeerde dividenden worden gepresenteerd onder directe beleggingsopbrengsten.

Waardering beleggingen

Participaties in beleggingsinstellingen worden gewaardeerd tegen de berekende intrinsieke waarde op balansdatum of de meest recent beschikbare intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt vastgesteld op basis van de marktwaarde van de onderliggende activa en verplichtingen. De marktwaarde is het bedrag waarvoor een actief of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn. De marktwaarde is gebaseerd op actuele marktprijzen, tenzij anders vermeld.

Waardeveranderingen beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen, inclusief derivaten. Alle waardeveranderingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als opbrengst beleggingen direct in de Rekening van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de intrinsieke waarde van de participaties in de beleggingsfondsen. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum. Valutakoersverschillen bij de omrekening van activa en verplichtingen worden in de Rekening van baten en lasten opgenomen onder de post waarop de activa en verplichtingen betrekking hebben.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Vastgoed

De marktwaarde van onderliggende beursgenoteerde aandelen van vastgoedfondsen is gebaseerd op de beurskoers per balansdatum. Onderliggende beleggingen in niet-beursgenoteerde participaties worden gewaardeerd tegen de intrinsieke waarde, gebaseerd op de marktwaarde van het onderliggende vastgoed. De marktwaarde van het onderliggende vastgoed is de geschatte waarde bij onderhandse verkoop in verhuurde staat. Directe vastgoedbeleggingen van vastgoedfondsen waarin rechtstreeks wordt geparticipeerd, worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Aandelen

De marktwaarde van onderliggende beursgenoteerde aandelen en converteerbare obligaties van aandelenfondsen is gebaseerd op de beurskoers per balansdatum. Indien onderliggende aandelen niet beursgenoteerd zijn of indien de koersvorming niet representatief is, wordt de marktwaarde getaxeed. De taxatie is gebaseerd op recente marktinformatie.

Vastrentende waarden

De marktwaarde van onderliggende beursgenoteerde vastrentende waarden van fondsen is gebaseerd op de beurskoers per balansdatum. De marktwaarde van directe vastrentende beleggingen wordt bepaald door te ontvangen rente en aflossingen contant te maken op basis van actuele markttrente, rekening houdend met het risicoprofiel en de looptijd van de belegging.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beursprijs per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op recente marktinformatie, als input voor de gehanteerde gangbare waarderingsmodellen.

Deelnemingen

Deelnemingen worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden opgenomen voor de verkrijgingsprijs.

Voorziening pensioenverplichtingen

De Voorziening pensioenverplichtingen wordt actuariel berekend en wordt vastgesteld op basis van de nominaal verworven pensioenrechten, voor zover zij onvoorwaardelijk zijn. Dit betekent dat de voorwaardelijke toekomstige indexering niet in de voorziening is begrepen, maar de op balansdatum toegezegde indexering wel in de voorziening wordt opgenomen. De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen een vaste rekenrente van 4,0% of lagere marktrente per balansdatum (rentetermijnstructuur DNB).

De voorziening met betrekking tot ouderdoms- en nabestaandenpensioen is de contante waarde van de verwachte uitgaande kasstromen die voortvloeien uit de tot balansdatum opgebouwde onvoorwaardelijke pensioenrechten.

De voorziening met betrekking tot invaliditeitspensioen is de contante waarde van de verwachte uitgaande kasstromen die voortvloeien uit de verplichtingen aan bij het Fonds aangemelde arbeidsongeschikten.

De belangrijkste actuariële grondslagen en veronderstellingen zijn:

- > rekenrente 4,0% (2005: 3,8%);
- > levensverwachting volgens overlevingstafels GBM/V 1995-2000 met één jaar leeftijdsterugstelling;
- > partnerfrequentie actieve deelnemers 100%;
- > verschil leeftijd man en vrouw tweeënehalf jaar;
- > excassokosten 1,0% van de voorziening.

Met de kans op reactivering van arbeidsongeschikten wordt geen rekening gehouden.

Voorziening invaliditeitsrisico

Om grote schommelingen in de jaarlijkse lasten als gevolg van arbeidsongeschiktheid (invaliditeitspensioen en premievrije pensioenopbouw arbeidsongeschikten) te voorkomen, wordt een Voorziening invaliditeitsrisico gevormd. Jaarlijks wordt een bedrag gelijk aan de daarvoor in de premie begrepen opslag aan de voorziening toegevoegd. De benodigde toevoeging aan de voorziening met betrekking tot invaliditeitspensioen (onderdeel van de Voorziening pensioenverplichtingen) wordt aan de voorziening onttrokken.

De Voorziening invaliditeitsrisico is ten minste gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrije pensioenopbouw van arbeidsongeschikten. De voorziening is gemaximeerd op dit minimum, verhoogd met vijfmaal de hiervoor genoemde opslag.

De actuariële grondslagen en veronderstellingen zijn gelijk aan die gehanteerd voor de Voorziening pensioenverplichtingen.

Voorziening aanpassing sterftegrondslagen

In verband met de verwachte toekomstige verbetering van de levensverwachting wordt een Voorziening aanpassing sterftegrondslagen gevormd. De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening is gerelateerd aan de omvang van de Voorziening pensioenverplichtingen.

Schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen voor resultaatbepaling vloeien voor het merendeel voort uit de voor de beleggingen en de Voorziening pensioenverplichtingen gehanteerde waarderingsgrondslagen. Voor een aantal posten worden de grondslagen voor resultaatbepaling hierna (nader) uiteengezet.

Premies

Premies worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarin de daarmee samenhangende pensioenrechten worden opgebouwd. Premiekortingen en -opslagen worden verwerkt in de periode waarin de daarvoor met de werkgever overeengekomen vermogenspositie wordt bereikt.

Waardeoverdrachten

Waardeoverdrachten worden in de Rekening van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

Rentetoevoeging Voorziening pensioenverplichtingen

De rentetoevoeging wordt berekend over het gemiddelde van de stand van de voorziening primo periode en de stand van de voorziening ultimo periode, de laatste exclusief het effect van de indexering.

Beschikbaar voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval van de Voorziening pensioenverplichtingen wordt ten gunste van de Rekening van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

Overige mutaties Technische voorzieningen

Het effect van een aanpassing van de actuariële grondslagen en veronderstellingen op de Voorziening pensioenverplichtingen wordt ultimo verslaggevingsperiode in de Rekening van baten en lasten opgenomen.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen worden in de Rekening van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Kosten

Kosten worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarop zij betrekking hebben.

Grondslagen

voor het Kasstroomoverzicht Het Kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Onder liquide middelen worden verstaan banktegoeden die niet het karakter hebben van beleggingen.

Toelichting op de Balans

(bedragen in EUR miljoenen)

Activa

① Vastgoed	2006	2005
Beursgenoteerd	131,3	79,1
Niet-beursgenoteerd	20,9	19,6
Totaal	152,2	98,7

De samenstelling naar de aard van de vastgoedobjecten is als volgt:

Kantoren	4,4	11,0
Winkels	4,5	4,4
Bedrijfsruimten	0,6	0,6
Gemengd	142,7	82,7
Totaal	152,2	98,7

De samenstelling naar regio is als volgt:

Europa	95,6	65,6
Verenigde Staten	56,6	33,1
Totaal	152,2	98,7

② Aandelen

Totaal	590,8	585,0
---------------	--------------	--------------

De portefeuille bestaat nagenoeg geheel uit beursgenoteerde aandelen.

(bedragen in EUR miljoenen)

De samenstelling naar regio is als volgt:	2006	2005
Europa	299,1	277,8
Verenigde Staten	188,7	173,6
Japan	38,6	56,6
Opkomende markten	64,4	77,0
Totaal	590,8	585,0

③ Vastrentende waarden

Totaal	470,9	394,6
---------------	--------------	--------------

De portefeuille bestaat nagenoeg geheel uit beursgenoteerde obligaties.

De specificatie naar rentetype is als volgt:

Vaste rente	237,7	199,7
Variabele rente	0,8	0,7
Index linked	232,4	194,2
Totaal	470,9	394,6

De kredietwaardigheid van de portefeuille kan als volgt worden weergegeven:

AAA, AA en A-rating	391,4	304,9
BBB, BB en B-rating	55,7	64,1
Lagere rating en geen rating	23,8	25,6
Totaal	470,9	394,6

Toelichting op de Balans

(bedragen in EUR miljoenen)

De samenstelling naar regio is als volgt:	2006	2005
Europa	272,5	194,5
Verenigde Staten	150,8	150,9
Opkomende markten	38,3	39,5
Overig	9,3	9,7
Totaal	470,9	394,6

Van de vastrentende waarden staat een bedrag van EUR 0,3 miljoen (2005: EUR 0,2 miljoen) niet ter vrije beschikking. Dit betreft saldi op margin accounts die worden aangehouden in verband met derivatenposities.

4 Derivaten

Derivaten activa		
Valutaderivaten	22,6	0,2
Aandelenderivaten	0,4	0,0
Rentederivaten	0,4	–
Vastgoedderivaten	1,6	–

Totaal	25,0	0,2
---------------	-------------	------------

Derivaten passiva		
Valutaderivaten	1,2	29,3
Vastgoedderivaten	16,0	10,7

Totaal	17,2	40,0
---------------	-------------	-------------

(bedragen in EUR miljoenen)

Het volgende overzicht geeft inzicht in de portefeuille derivaten per balansdatum:

	2006		2005	
	Contract- omvang	Marktwaaarde	Contract- omvang	Marktwaaarde
Valutaswaps				
Verkopen	411,5	19,9	356,1	- 25,1
Valutatermijncontracten				
Aankopen	35,8	- 1,2	18,0	0,2
Verkopen	128,8	2,7	155,0	- 4,2
Aandelenindexfutures				
Aankopen	22,4	0,4	2,7	0,0
Obligatiefutures				
Verkopen	15,1	0,4	-	-
Vastgoedswaps sectorweging				
Aankopen	1,0	1,6	1,0	- 3,8
Vastgoedswaps aandelenbelang				
Verkopen	9,7	- 16,0	9,7	- 6,9

De vastgoedswaps betreffen contracten die zijn afgesloten tussen Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel, Stichting Algemeen Pensioenfonds KLM en Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM. Met de swaps wordt gerealiseerd dat de sectorweging van het belang dat wordt gehouden in vastgoedfonds Altera op gelijke wijze wordt verdeeld tussen de drie Pensioenfonds en dat de beleggingsopbrengst van dit beleggingsfonds een gelijk deel uitmaakt van de totale opbrengst van de vastgoedbeleggingen.

Alle derivatencontracten zijn niet-beursgenoteerd en hebben een looptijd korter dan een jaar.

Toelichting op de Balans

(bedragen in EUR miljoenen)

5 Deelnemingen

Onder deelnemingen is opgenomen het 33,3% belang in Blue Sky Group B.V., statutair gevestigd te Amstelveen.

	2006	2005
Totaal	2,1	0,7

De mutaties zijn als volgt:

Balanswaarde begin van het jaar	0,7	0,7
Stelselwijziging	1,7	–
Resultaat	0,5	0,8
Ontvangen dividend	–0,8	–0,8
Balanswaarde eind van het jaar	2,1	0,7

6 Vorderingen en overlopende activa

Werkgever	1,6	5,6
Overige vorderingen en overlopende activa	0,6	1,2
Totaal	2,2	6,8

De vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

(bedragen in EUR miljoenen)

7 Liquide middelen

Liquide middelen worden onderscheiden van banktegoeden die het karakter hebben van beleggingen of direct beschikbaar zijn om te worden belegd. Deze posten zijn begrepen in vastrentende waarden.

	2006	2005
Banktegoeden in rekening-courant	0,4	1,1
Deposito's bij banken	–	10,0
Totaal	0,4	11,1

Passiva**8 Stichtingskapitaal en reserves**

De mutaties in de Algemene reserve zijn als volgt:

Stand begin van het jaar	395,9	311,8
Stelselwijziging waardering deelneming	1,7	–
Resultaat	138,3	84,1
Stand eind van het jaar	535,9	395,9

In de Algemene reserve is begrepen een herwaarderingsreserve op grond van artikel 390 Titel 9, Boek 2 BW ter grootte van EUR 1,1 miljoen (2005: EUR 1,8 miljoen).

Het Stichtingskapitaal bedraagt (ongewijzigd) EUR 45,38 en is gestort bij oprichting.

9 Voorziening pensioenverplichtingen

De Voorziening pensioenverplichtingen is als volgt samengesteld:

Actieve deelnemers	510,8	481,7
Arbeidsongeschikten	40,0	39,6
Gewezen deelnemers	63,6	65,3
Ingegaan ouderdompensioen	37,3	35,4
Ingegaan nabestaandenpensioen en wezenpensioen	3,3	2,9
Ingegaan invaliditeitspensioen	11,1	12,0
Totaal	666,1⁴⁾	636,9

⁴⁾ De hierin begrepen voorziening voor de NAP bedraagt

EUR 7,6 miljoen
(2005: EUR 3,4 miljoen).

Toelichting op de Balans

(bedragen in EUR miljoenen)

De mutaties in de voorziening zijn als volgt:	2006	2005
Stand begin van het jaar	636,9	541,9
Pensioenopbouw actieve deelnemers	19,6	28,4
Invalideitpensioen arbeidsongeschikten	0,2	0,4
Inkomende waardeoverdrachten	0,4	0,6
Uitgaande waardeoverdrachten	- 0,3	- 0,6
Rentetoevoeging	25,6	23,3
Wijziging rekenrente	- 29,5	29,5
Indexering	9,2	6,0
Individuele salarisontwikkeling	10,6	11,6
Beschikbaar voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	- 4,5	- 3,9
Actuariële resultaten	- 2,1	- 0,3
Stand eind van het jaar	666,1	636,9

De Voorziening pensioenverplichtingen heeft voor het overgrote deel een langlopend karakter.

10 Voorziening invaliditeitsrisico

Stand begin van het jaar	17,5	14,6
Toevoeging	2,3	3,3
Invalideitpensioen arbeidsongeschikten	- 0,2	- 0,4
Vrijval in verband met maximum	- 3,4	-
Stand eind van het jaar	16,2	17,5

11 Voorziening aanpassing sterftegrondslagen

Stand begin van het jaar	4,3	3,1
Toevoeging	1,4	1,2
Stand eind van het jaar	5,7	4,3

(bedragen in EUR miljoenen)

12 Schulden en overlopende passiva	2006	2005
Toekomstige premiekorting deelnemers	1,9	1,9
Belastingen en premies sociale verzekeringen	0,2	0,1
Overige schulden en overlopende passiva	0,4	0,5
Totaal	2,5	2,5

De toekomstige premiekorting deelnemers heeft overwegend een looptijd langer dan vijf jaar.
De Overige schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

Overige informatie Beleggingsportefeuille

De totale beleggingsportefeuille bedraagt EUR 1.221,9 miljoen (2005: EUR 1.038,5 miljoen) en is als volgt samengesteld:

Vastgoed	152,2	98,7
Aandelen	590,8	585,0
Vastrentende waarden	470,9	394,6
Derivaten activa	25,0	0,2
Derivaten passiva	- 17,2	- 40,0
Vorderingen	0,2	-
Totaal	1.221,9	1.038,5

Toelichting op de Balans

(bedragen in EUR miljoenen)

Mutaties beleggingen	Vastgoed	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
2006				
Balanswaarde begin van het jaar	98,7	585,0	393,9	1.077,6
Aankopen	38,1	89,9	120,9	248,9
Verkopen	- 20,2	- 154,4	- 35,7	- 210,3
Waardeveranderingen	35,6	70,3	- 9,0	96,9
Balanswaarde eind van het jaar	152,2	590,8	470,1	1.213,1
2005				
Balanswaarde begin van het jaar	71,9	391,9	354,1	817,9
Aankopen	31,7	116,7	172,2	320,6
Verkopen	- 21,7	- 58,3	- 171,1	- 251,1
Waardeveranderingen	16,8	134,7	38,7	190,2
Balanswaarde eind van het jaar	98,7	585,0	393,9	1.077,6

Vastrentende waarden met een hoge omloopsnelheid (bijvoorbeeld deposito's) en derivaten zijn niet in dit overzicht opgenomen.

Risicobeheer

Het belangrijkste risico van het Fonds is het solvabiliteitsrisico. Dit is het risico dat het Fonds op lange termijn de pensioenverplichtingen niet kan nakomen. De solvabiliteit wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. Door middel van een ALM-studie kan inzicht worden verkregen in het solvabiliteitsrisico. In een ALM-studie wordt integraal gekeken naar het financieringsbeleid, het indexatiebeleid en het strategische beleggingsbeleid. In het beleggingsbeleid wordt ook betrokken de inzet van derivaten, waarmee het solvabiliteitsrisico kan worden verminderd. Het solvabiliteitsrisico wordt beïnvloed door de volgende risico's: mismatchrisico, beleggingsrisico, verplichtingenrisico en overige risico's.

Mismatchrisico

Rentemismatchrisico

Rentemismatchrisico is het verschil in rentegevoeligheid tussen de beleggingsportefeuille en de pensioenverplichtingen. De rentegevoeligheid van de verplichtingen is enerzijds hoger als gevolg van de langere looptijden dan die van de portefeuille vastrentende waarde en anderzijds als gevolg van het verschil in omvang tussen verplichtingen en vastrentende waarde.

(bedragen in EUR miljoenen)

Een daling van de marktrente leidt tot een stijging van de waarde van de pensioenverplichtingen, die slechts voor een deel wordt gecompenseerd door een stijging van de waarde van de portefeuille obligaties. Om dit risico te beheersen wordt bij de samenstelling van de obligatieportefeuille rekening gehouden met de rentegevoeligheid van de verplichtingen. Het risico kan verder worden beheerst door de inzet van rentederivaten.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten aan de hand van de modified duration. Dit is de met de contante waarde van rente en aflossing gewogen gemiddelde looptijd in jaren. Als de marktrente (rentetermijnstructuur) met één procentpunt stijgt, daalt de waarde ongeveer met de modified duration als percentage.

De modified duration van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen is als volgt:

	2006	2005
Vastrentende waarden	10	10
Pensioenverplichtingen	21	21
Mismatch	14	15

De duration mismatch is het verschil tussen de duration van de pensioenverplichtingen en de naar omvang (ten opzichte van de pensioenverplichtingen) gewogen duration van de vastrentende waarden.

Inflatierisico

Inflatierisico is het verschil in gevoeligheid voor de inflatie tussen de beleggingsportefeuille en de pensioenverplichtingen. Het Fonds streeft ernaar de opgebouwde pensioenrechten jaarlijks te indexeren op basis van de looninflatie en de prijsinflatie. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend. Daardoor is het Pensioenfonds gevoelig voor onverwachte toename van de inflatie. Dit risico wordt gereduceerd door een groot gedeelte van de obligatieportefeuille te beleggen in inflation linked bonds. Het risico kan verder worden beheerst door de inzet van inflatiederivaten.

Beleggingsrisico

Vastgoedrisico

Vastgoedrisico is het risico dat de waarde van vastgoed en vastgoedaandelen verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Het risico wordt beperkt door middel van spreiding van de portefeuille over verschillende vastgoedfondsen, categorieën vastgoedobjecten en regio's.

Toelichting op de Balans

(bedragen in EUR miljoenen)

Aandelenrisico

Aandelenrisico is het risico dat de waarde van aandelen verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Het risico wordt beperkt door middel van spreiding van de portefeuille over verschillende bedrijfstakken en regio's.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van beleggingen verandert als gevolg van veranderingen in valutakoersen. Het valutarisico met betrekking tot de Amerikaanse dollar, de Japanse yen en het Britse pond wordt afgedekt door middel van currency forwards en cross currency interest rate swaps.

Van de beleggingen luidt omgerekend EUR 505,5 miljoen (2005: EUR 492,1 miljoen) in een andere valuta dan de euro. De valutapositie kan als volgt worden geanalyseerd:

			2006	2005
	Vreemde valuta	Valuta- derivaten	Netto positie	Netto positie
Amerikaanse dollar	391,9	- 390,6	1,3	- 1,7
Japanse yen	38,6	- 38,5	0,1	0,5
Britse pond	75,0	- 75,4	- 0,4	0,2
Totaal	505,5	- 504,5	1,0	- 1,0

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat tegenpartijen hun contractuele verplichtingen aan het Fonds of de beleggingsfondsen waarin het Fonds participeert niet nakomen. Een specifiek risico van de beleggingsfondsen die in (vastgoed)aandelen en obligaties beleggen is het settlementrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen van transacties hun tegenprestatie niet leveren. Dit risico wordt beheerst door alleen te opereren in markten waar een voldoende betrouwbaar clearingsysteem functioneert. Daarnaast worden transacties alleen afgewikkeld op basis van de conditie levering tegen betaling. Bij de beleggingsfondsen die in obligaties beleggen komt daarbij het risico dat de uitgevende partijen de rente- en aflossingsverplichtingen niet nakomen. Dit risico wordt beheerst door middel van maximering van de beleggingen per kredietklasse, land (in het bijzonder opkomende landen), bedrijf, bedrijfstak en regio. Zowel het beleggingsfonds als het Fonds zelf beperken dit risico door middel van spreiding van de portefeuille. Het Fonds beheerst het tegenpartijrisico uit hoofde van deposito's en over-the-counter derivaten door middel van selectie van solide tegenpartijen en hantering van tegenpartijlimieten. In geval van langlopende derivatencontracten vraagt het Fonds onderpand. Verder wordt het tegenpartijrisico hier beheerst door het aangaan van standaardcontracten.

Verplichtingenrisico

Indexatierisico

Indexatierisico is het risico dat de beleggingsopbrengsten en een eventueel in de Voorziening pensioenverplichtingen begrepen inflatiecomponent tezamen niet toereikend zijn om de beoogde indexatie te kunnen toekennen.

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld bij de vaststelling van de premie en de berekening van de Voorziening pensioenverplichtingen. Omdat door middel van de Voorziening aanpassing sterftegrondslagen al rekening wordt gehouden met een toekomstige verbetering van de levensverwachting, gaat het om het resterende langlevenrisico. Dit is niet beheersbaar, anders dan door de vorming van buffers (reserves).

Overige risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico ten gevolge van niet afdoende of falende processen of systemen, menselijk gedrag of externe gebeurtenissen. Het gaat hier om onjuiste of niet tijdige afwikkeling van transacties, verkeerde verwerking van gegevens, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties waaraan het Fonds activiteiten heeft uitbesteed op gebieden zoals interne organisatie, processen, interne controles, kwaliteit van de geautomatiseerde systemen en dergelijke.

Systeemrisico

Systeemrisico is het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale financiële markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van de beleggingsfondsen waarin het Fonds participeert, niet langer verhandelbaar zijn en zelfs hun waarde verliezen. Dit risico is voor het Fonds, evenals voor andere marktpartijen, niet beheersbaar anders dan door de vorming van buffers (reserves).

Toelichting op de Rekening van baten en lasten

(bedragen in EUR miljoenen)

Baten en lasten pensioenactiviteiten

13 Premies	2006	2005
Werkgeversdeel	34,7	44,3
Werknemersdeel	7,5	6,4
Totaal	42,2	50,7

14 Waardeoverdrachten

Hieronder is opgenomen het saldo van inkomende bedragen uit hoofde van overgenomen pensioenverplichtingen en uitgaande bedragen uit hoofde van overgedragen pensioenverplichtingen.

Inkomende waardeoverdrachten	0,3	0,6
Uitgaande waardeoverdrachten	- 0,4	- 0,6
Totaal	- 0,1	0,0

15 Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de Voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Ook is hieronder opgenomen de toevoeging aan de Voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de individuele salarisontwikkeling.

Pensioenopbouw actieve deelnemers	19,6	28,4
Individuele salarisontwikkeling actieve deelnemers	10,6	11,6
Totaal	30,2	40,0

(bedragen in EUR miljoenen)

16 Rentetoevoeging Voorziening pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen een vaste rekenrente van 4,0% of lagere marktrente per balansdatum (rentetermijnstructuur DNB).

	2006	2005
Totaal	25,6	23,3

De rentetoevoeging over zowel 2006 als 2005 is gebaseerd op een vaste rekenrente van 4,0%.

17 Wijziging rekenrente

De waarde van de pensioenverplichtingen verandert onder invloed van veranderingen in de gehanteerde rekenrente.

Totaal	29,5	- 29,5
---------------	-------------	---------------

Ultimo 2005 zijn de pensioenverplichtingen contant gemaakt tegen lagere marktrente (gemiddeld 3,8%). De overgang van vaste rekenrente van 4,0% naar lagere marktrente heeft geresulteerd in een last van EUR 29,5 miljoen. Begin 2006 is de marktrente gestegen en uitgekomen boven 4,0%. Ook ultimo 2006 ligt de gemiddelde marktrente boven de vaste rekenrente. Om deze reden is naar de stand primo 2006 de Voorziening pensioenverplichtingen herrekend op basis van vaste rekenrente. De verandering heeft geresulteerd in een bate van EUR 29,5 miljoen, gelijk aan de in 2005 genomen last.

18 Indexering

Het Fonds streeft ernaar de opgebouwde pensioenrechten van deelnemers aan de middelloonregeling jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de algemene loonronden. Verder streeft het Fonds ernaar de ingegane pensioenen en de premievrije pensioenrechten (gewezen deelnemers) jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de prijsindex of de loonindex, afhankelijk van het reglement waaronder de pensioenrechten zijn opgebouwd.

De opgebouwde pensioenrechten van deelnemers aan de eindloonregeling worden jaarlijks aangepast aan de algemene en individuele salarisontwikkeling.

Toelichting op de Rekening van baten en lasten

(bedragen in EUR miljoenen)

De indexering heeft een voorwaardelijk karakter. Dit betekent dat geen recht op indexering bestaat en dat het niet zeker is of en in hoeverre in de toekomst indexering kan plaatsvinden. Een eventuele achterstand in de indexering kan in principe worden ingehaald.

	2006	2005
Totaal	9,2	6,0

De pensioenrechten van deelnemers aan de middelloonregeling zijn per 1 januari 2007 verhoogd met 1,76% (1 januari 2006: 1,0%).

19 Beschikbaar voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de Voorziening pensioenverplichtingen.

De hieronder opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen en kosten van de verslagperiode.

Beschikbaar voor pensioenuitkeringen	4,4	3,8
Beschikbaar voor pensioenuitvoeringskosten	0,1	0,1
Totaal	4,5	3,9

(bedragen in EUR miljoenen)

20 Overige mutaties Technische voorzieningen

Onder overige mutaties Technische voorzieningen zijn opgenomen: pensioenrechten waardeoverdrachten, actuariële resultaten en dotaties aan de Voorziening invaliditeitsrisico en de Voorziening aanpassing sterftegrondslagen.

	2006	2005
Pensioenrechten inkomende waardeoverdrachten	- 0,4	- 0,6
Pensioenrechten uitgaande waardeoverdrachten	0,3	0,6
Actuariële resultaten, per saldo	2,1	0,3
Totaal Voorziening pensioenverplichtingen	2,0	0,3
Toevoeging Voorziening invaliditeitsrisico	- 2,3	- 3,3
Vrijval Voorziening invaliditeitsrisico	3,4	-
Toevoeging Voorziening aanpassing sterftegrondslagen	- 1,4	- 1,2
Totaal	1,7	- 4,2

21 Pensioenuitkeringen

Ouderdomspensioen	3,0	2,2
Nabestaandenpensioen	0,2	0,2
Invaliditeitspensioen	1,2	1,4
Totaal	4,4	3,8

22 Pensioenuitvoeringskosten

Dit betreft de kosten met betrekking tot de uitvoering van de pensioenregeling. De kosten van vermogensbeheer zijn hierin niet begrepen.

Kosten pensioenuitvoering en bestuursondersteuning	2,0	1,9
Overige kosten	0,3	0,2
Totaal	2,3	2,1

Toelichting op de Rekening van baten en lasten

(bedragen in EUR miljoenen)

23 Overige baten pensioenactiviteiten	2006	2005
Koopsom overgenomen uitkeringen WAO-hiaat	–	1,2
Totaal	–	1,2

Baten en lasten beleggings- activiteiten

24 Beleggingsopbrengsten

Onder beleggingsopbrengsten zijn opgenomen de op de verslagperiode betrekking hebbende:

- > directe beleggingsopbrengsten (dividend en rente);
- > indirecte beleggingsopbrengsten (waardeveranderingen inclusief valutakoersverschillen);
- > kosten van vermogensbeheer (exclusief kosten ten laste van beleggingsinstellingen).

	Direct	Prijs- verandering	Valuta- verandering	Totaal
2006				
Vastgoed	0,9	40,2	– 4,6	36,5
Vastgoedderivaten	–	– 3,6	–	– 3,6
Aandelen	0,0	104,4	– 34,1	70,3
Aandelenderivaten	–	0,0	–	0,0
Vastrentende waarden	0,0	1,3	– 10,3	– 9,0
Rentederivaten	–	0,1	–	0,1
Totaal vóór valutaderivaten en kosten	0,9	142,4	– 49,0	94,3
Valutaderivaten	– 6,6	–	44,3	37,7
Totaal vóór kosten	– 5,7	142,4	– 4,7	132,0
Kosten van vermogensbeheer				– 1,0
Totaal				131,0

Toelichting op de Rekening van baten en lasten

69

(bedragen in EUR miljoenen)

	Direct	Prijs- verandering	Valuta- verandering	Totaal
2005				
Vastgoed	1,0	12,7	4,1	17,8
Vastgoedderivaten	–	– 8,0	–	– 8,0
Aandelen	0,0	103,4	31,3	134,7
Aandelenderivaten	–	0,7	–	0,7
Vastrentende waarden	0,3	25,7	13,0	39,0
Rentederivaten	–	–	–	–
Totaal vóór valutaderivaten en kosten	1,3	134,5	48,4	184,2
Valutaderivaten	– 3,6	–	– 43,9	– 47,5
Totaal vóór kosten	– 2,3	134,5	4,5	136,7
Kosten van vermogensbeheer				– 1,2
Totaal				135,5

25 Overige baten beleggingsactiviteiten	2006	2005
Resultaat deelnemingen	0,5	0,8
Opslag termijnbetaling	0,7	0,9
Totaal	1,2	1,7

Actuariële analyse

van het resultaat Het resultaat kan als volgt worden geanalyseerd naar Technische winst- en verliesbronnen:

Resultaat op beleggingen en verplichtingen	126,9	78,4
Resultaat op premies	7,2	6,4
Overige resultaten	4,2	– 0,7
Totaal	138,3	84,1

Toelichting op de Rekening van baten en lasten

(bedragen in EUR miljoenen)

Resultaat op beleggingen en verplichtingen	2006	2005
Resultaat beleggingsactiviteiten	132,2	137,2
Rentetoevoeging Voorziening pensioenverplichtingen	- 25,6	- 23,3
Wijziging rekenrente	29,5	- 29,5
Indexering pensioenrechten	- 9,2	- 6,0
Totaal	126,9	78,4

Het rendement op de totale beleggingsportefeuille over 2006 bedraagt 11,8% tegen 15,9% over 2005. De rentetoevoeging is gestegen als gevolg van de stijging van de pensioenverplichtingen. De post wijziging rekenrente heeft betrekking op de overgang van vaste rekenrente van 4,0% naar lagere marktrente van gemiddeld 3,8% ultimo 2005 en de terugkeer naar vaste rekenrente van 4,0% primo 2006. De pensioenrechten van deelnemers aan de middelloonregeling zijn per 1 januari 2007 verhoogd met 1,76% (1 januari 2006: 1,0%).

Resultaat op premies

Premies	42,2	50,7
Beschikbaar voor toevoeging Voorziening invaliditeitsrisico	- 2,3	- 2,1
Beschikbaar voor pensioenuitvoeringskosten	- 2,5	- 2,2
Beschikbaar voor pensioenopbouw en individuele salarisontwikkeling	37,4	46,4
Pensioenopbouw actieve deelnemers	- 19,6	- 28,4
Individuele salarisontwikkeling actieve deelnemers	- 10,6	- 11,6
Totaal	7,2	6,4

Het resultaat op premies wordt voornamelijk veroorzaakt door de in de premies begrepen solvabiliteitsopslag, bedoeld voor het in stand houden van de gewenste goede vermogenspositie.

(bedragen in EUR miljoenen)

Overige resultaten	2006	2005
Invaliditeitspensioen arbeidsongeschikten	- 0,2	- 0,4
Mutatie Voorziening invaliditeitsrisico	1,3	- 2,9
Beschikbaar voor toevoeging Voorziening invaliditeitsrisico		
> uit premies	2,3	2,1
> uit koopsom verzekeraar	-	1,2
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	3,4	0,0
Toevoeging Voorziening aanpassing sterftegrondslagen	- 1,4	- 1,2
Resultaat op pensioenuitvoeringskosten	0,3	0,2
Resultaat op waardeoverdrachten	- 0,2	0,0
Actuariële resultaten	2,1	0,3
Totaal	4,2	- 0,7

De actuariële resultaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Sterfte	1,6	0,5
Flexibele keuzemogelijkheden	0,2	- 0,2
Overig	0,3	0,0
Totaal	2,1	0,3

Overige informatie Omzet

De omzet volgens RJ 610 (som van premies en directe beleggingsopbrengsten) bedraagt EUR 36,5 miljoen (2005: EUR 48,4 miljoen).

Verbonden partijen

Het beheer van het Fonds (zowel pensioenuitvoering, bestuursondersteuning als vermogensbeheer) is ondergebracht bij Blue Sky Group B.V. Het Fonds bezit gezamenlijk met Stichting Algemeen Pensioenfonds KLM en Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM alle aandelen in Blue Sky Group (elk eenderde deel). De dienstverlening aan de aandeelhouders maakt ruim 85% uit van de totale omzet van Blue Sky Group. De overeenkomsten van dienstverlening zijn afgesloten op basis van marktconforme tarieven.

Toelichting op de Rekening van baten en lasten

(bedragen in EUR miljoenen)

Medewerkers

Het Fonds heeft geen personeel in dienst.

Bezoldiging bestuurders

Het Fonds heeft een bezoldigde voorzitter. Onder verwijzing naar artikel 383 Titel 9, Boek 2 BW blijft vermelding van de bezoldiging achterwege.

Belastingen

Het Fonds is op grond van de aard van de activiteiten vrijgesteld van belastingheffing voor de vennootschapsbelasting.

Amstelveen, 4 juni 2007

Bestuur

Drs. D. del Canho

vice-voorzitter, werkgever

E.J.J.A. van Halder

vice-voorzitter, werknemers

Financiële opzet

Tussen Koninklijke Luchtvaart Maatschappij N.V. en Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel ('het Fonds') is een financieringsovereenkomst afgesloten waarin de financiering van het Fonds is geregeld en de toe te passen grondslagen en methodieken zijn omschreven. De bijlage waarin de financiële opzet is beschreven, is tevens de ABTN van het Fonds.

De bedragen, door het Fonds benodigd ter voldoening van de pensioenverplichtingen, worden berekend met gebruikmaking van methoden en grondslagen zoals deze in de grondslagen van de jaarrekening zijn omschreven. De premie, die wordt uitgedrukt als percentage van de som van de bijdragegrondslagen van de deelnemers van het Fonds wordt vastgesteld in overleg tussen KLM en VNC. KLM en het Fonds kunnen, na overeenstemming daarover tussen KLM en de genoemde vakbond en na overleg met de actuaris, overeenkomen dat gedurende een bepaalde periode een andere premie wordt betaald.

De hoofdlijnen van het beleggingsbeleid van het Fonds zijn vastgelegd in een door het Bestuur van het Fonds vastgesteld beleggingsplan.

De uitvoering van de pensioenregeling is door het Fonds uitbesteed aan Blue Sky Group B.V. Deze organisatie verzorgt het vermogensbeheer, de administratie, de uitvoering en de advisering over de pensioenregeling en de bestuursondersteuning aan Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel. De kosten verbonden aan de uitvoering van de pensioenregeling(en) zijn voor rekening van het Fonds. Direct op de beleggingen betrekking hebbende kosten drukken rechtstreeks op de opbrengst van de beleggingen.

In de financieringsovereenkomst staat voorgeschreven dat het Fonds de volgende reserves en voorzieningen aanhoudt:

- > Algemene reserve;
- > Voorziening pensioenverplichtingen;
- > Voorziening invaliditeitsrisico;
- > Voorziening aanpassing sterftegrondslagen.

Slechts voor zover door KLM, in overleg met de betreffende vakbond, schriftelijk toegestaan mogen andere voorzieningen of reserves worden gevormd.

Verdeling van de Rekening van baten en lasten Het Fonds brengt aan het eind van ieder boekjaar het resultaat ten gunste of ten laste van de reserves volgens de systematiek van de ABTN.

Actuariële verklaring Opdracht

Ingevolge de aan Mercer Certificering B.V. door het Bestuur van Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel te Amstelveen verleende opdracht tot actuariële certificering is de financiële positie per 31 december 2006 van het Fonds door mij beoordeeld ten opzichte van de actuariële risico's die het Fonds loopt. Tevens zijn de overige taken, voor de certificerend actuaaris voortvloeiend uit de wet, door mij vervuld.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door Blue Sky Group B.V. Overeenkomstig de richtlijn 'Samenwerking tussen accountant en actuaaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen' heeft de accountant van het Fonds mij geïnformeerd over de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn. De opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten behoren tot de genoemde administratieve basisgegevens. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de financiële positie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening 2006.

Werkzaamheden

Bij de actuariële beoordeling van de financiële positie zijn conform artikel 10b van de Pensioen- en spaarfondsenwet de aangehouden Voorziening pensioenverplichtingen en de overige verzekerings-technische voorzieningen door mij onderzocht.

De uitgangspunten, grondslagen en methoden, die zijn toegepast bij de vaststelling van de verzekeringstechnische voorzieningen, respectievelijk bij de voorbereiding van de uitgevoerde toetsen van de toereikendheid van de fondsmiddelen, heb ik beoordeeld.

De berekeningen voor de vaststelling van de voorzieningen en die voor de uitgevoerde toetsen zijn zowel globaal als steekproefsgewijs door mij beoordeeld.

Deze beoordelingen zijn zodanig gepland en uitgevoerd, dat met een redelijke mate van zekerheid kan worden gesteld dat de desbetreffende berekeningsresultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

Voorts heb ik de financiële opzet van het Pensioenfonds beoordeeld.

De mate van zekerheid waarmee het Pensioenfonds de tot balansdatum opgebouwde pensioenverplichtingen zal kunnen nakomen is door mij geëvalueerd.

De beschreven werkzaamheden zijn in overeenstemming met binnen het actuariële beroep geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor het hierna te geven oordeel.

Oordeel

De bevindingen van de accountant ten aanzien van de door het Fonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat die gegevens door mij als uitgangspunt van de daarop voortbouwende en door mij beoordeelde berekeningen zijn aanvaard.

Voorzieningen

Hiermede verklaar ik mij te kunnen verenigen met het geheel van de methoden en grondslagen voor de berekening van de Voorziening pensioenverplichtingen en de overige verzekeringstechnische voorzieningen. Deze voorzieningen zijn, met inachtneming van artikel 9a van de Pensioen- en spaarfondsenwet, getoetst uitgaande van door mij realistisch geachte grondslagen.

Naar mijn oordeel is de hoogte van de in de jaarrekening genoemde Voorziening pensioenverplichtingen en de overige verzekeringstechnische voorzieningen, als geheel bezien, op de balansdatum prudent.

Toetsing van de fondsmiddelen aan criteria van DNB

De toets volgens de richtlijnen van DNB wijst uit dat de op de balansdatum aanwezige middelen van het Pensioenfonds ten minste gelijk zijn aan de door DNB voor de ondergrens gestelde norm. Gemeten naar deze maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van dekking.

De totale reserves bij het Pensioenfonds zijn op de balansdatum ten minste gelijk aan de daartoe door DNB gestelde norm.

Financiële positie van het Pensioenfonds

Bij mijn beoordeling van de financiële positie is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het Pensioenfonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum.

Daarbij worden in aanmerking genomen het streven inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld, de door DNB gestelde criteria en – eventuele – maatregelen, genomen tot herstel van de financiële positie.

De financiële positie van Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel is naar mijn mening goed, mede gelet op de ruime mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen.

Amstelveen, 4 juni 2007

Drs. W. Brugman AAG
Verbonden aan MERCER Certificering BV

Accountants- verklaring Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2006 van Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel te Amstelveen bestaande uit de Balans per 31 december 2006 en de Rekening van baten en lasten over 2006 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het Bestuur

Het Bestuur van het Pensioenfonds is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van het Pensioenfonds. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het Bestuur van het Pensioenfonds heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel per 31 december 2006 en van het resultaat over 2006 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e BW melden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amstelveen, 4 juni 2007

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

J.J.M. de Bruijn RA

Bijlagen

Stichting Pensioenfonds
KLM-Cabinepersoneel

3

Deelnemersbestand

Personen met aanspraak op nog niet ingegaan pensioen

	Deelnemers	Gewezen deelnemers
Aantallen per einde vorig verslagjaar	7.752	2.312
bij wegens		
> (Her)indiensttreding	529	–
> Uitdiensttreding	–	179
> Toekenning van pensioen	–	–
> Revalidatie	5	2
af wegens		
> Invaliditeit	4	1
> Overlijden	3	1
> Toekenning ouderdomspensioen	6	23
> Uitdiensttreding	179	–
> Emigratie/afkoop/overdracht	–	45
> Revalidatie	–	–
> (Her)indiensttreding	–	2
> Overige oorzaken	–	8
Aantal per einde verslagjaar	8.094	2.413

Gepensioneerden

Ouderdoms- pensioen	Nabestaanden- pensioen	Wezenpensioen	Invalideits- pensioen	Totaal gepensioneerden
207	19	17	254	497
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
29	3	2	5	39
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
2	-	-	-	2
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1	-	-	-	1
-	-	-	7	7
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
233	22	19	252	526

Ontwikkelingen 1997 – 2006

	2006	2005
Aantal deelnemers	8.094	7.752
> Mannen	1.387	1.300
> Vrouwen	6.707	6.452
Aantal gewezen deelnemers	2.413	2.312
> Mannen	200	193
> Vrouwen	2.213	2.119
Aantal gepensioneerden	526	497
Ouderdomspensioen	233	207
> Mannen	21	19
> Vrouwen	212	188
Nabestaandenpensioen	22	19
Wezenpensioen	19	17
Invalideitpensioen	252	254
> Mannen	24	24
> Vrouwen	228	230
(bedragen in EUR miljoenen)		
Premies (vóór aftrek premiekorting)	42	51
Pensioenuitkeringen	4	4
Voorziening pensioenverplichtingen	666	637
Beleggingen		
Vastgoed	138	88
Aandelen	614	588
Vastrentende waarden	455	394
Overig	15	- 31
Totaal	1.222	1.039
Totaalrendement	11,8%	15,9%

2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
7.542	7.067	7.233	7.201	6.848	6.747	6.455	5.521
1.255	1.185	1.187	1.188	1.143	1.090	1.029	862
6.287	5.882	6.046	6.013	5.705	5.657	5.426	4.659
2.125	2.196	1.928	1.761	1.545	1.254	1.024	810
177	178	145	129	104	69	47	37
1.948	2.018	1.783	1.632	1.441	1.185	977	773
472	437	376	347	304	227	201	163
162	125	85	77	70	55	51	42
14	10	4	3	2	–	–	–
148	115	81	74	68	55	51	42
17	16	15	11	10	10	9	6
15	13	13	7	7	6	5	6
278	283	263	252	217	156	136	109
24	24	26	26	20	13	12	10
254	259	237	226	197	143	124	99
46	53	45	43	43	39	36	28
3	2	2	2	1	3	2	1
542	579	506	447	394	340	276	219
69	67	61	63	54	48	33	27
392	389	259	299	280	300	191	147
354	237	240	232	241	201	194	168
45	35	9	– 1	6	2	7	1
860	728	569	593	581	551	425	343
11,9%	17,9%	– 10,6%	– 3,9%	0,2%	20,7%	10,2%	14,4%

Colofon

Uitgegeven door: T 020 426 62 30
Stichting Pensioenfonds F 020 426 63 85
KLM-Cabinepersoneel E pensioenservice@klmcabinefonds.nl
Prof. E.M. Meijerslaan 1 I www.klmcabinefonds.nl
Postbus 123
1180 AC Amstelveen

Coördinatie

Blue Sky Group B.V. >Amstelveen

Tekst

Blue Sky Group

Fotografie

Funcke Ontwerpers BNO >Haarlem

Vormgeving

Funcke Ontwerpers BNO >Haarlem

Realisatie

C&F Report Amsterdam B.V.

Druk

LenoirSchuring >Amstelveen

Jaarverslag

De uitvoering van de
KLM-pensioenregelingen
is ondergebracht bij
Blue Sky Group.

Blue Sky Group
Prof. E.M. Meijerslaan 1
Postbus 123
1180 AC Amstelveen

